Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 281 (14392) | 1976 оной декабриин 1, среда | Сэн 2 мүнгэн.

...ҮДӨӨ АЖАХЫН ...МЭРГЭЖЭЛТЭ

...Хүдөө ажахые hайн мэргэжэлтэй кадрнуудаар бэхи-...хэ талаар hүүлэй жэлнүүдтэ бага бэшэ юумэн хэг-... Зүгөөр дунда ба доодо шатануудта энэ асуудал үшөө ...эд шиидхэгдээгүй байhаар. Отделенинүүд, бригада-...д ба фермэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые hайнаар бэлдэ-... болохо хэрэгтэй» гээд КПСС-эй XXV съезд дээрэ ...р Л. И. Брежневэй хэhэн тоосоото элидхэл соо хэлэг-...

...нэхөөрөөшье, дээдэ ба тусхай дунда эрдэмтэй хүдөө ...ын мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар hүүлэй үедэ орон ...рнай ехэ ажал хэгдэhэн байна. Энээние манай рес-...икын колхоз, совхозуудай жэшээ дээрэ элихэнээр ...жа болоно. Хэдыхэн жэлэй саада тээ Буряад ороной ...оз, совхозуудай тус бүрндэ оройдоо 2—3 мэргэжэл-...дэлдэг байгаа hаа, мүнөө дунда зэргээр дээдэ, тус-... дунда hургуули дүүргэhэн 14 хүн хүдэлнэ. Энэмнай ...тар ехэ хүсэн гээшэ.

...Республика доторнай ажал хүдэлмэридөө дуратай, үй-...бэрнин ёhотой технологууд болоhон хүдөө ажахын ...эжэлтэд олон. Энээние гэршэлhэн хэдэн жэшээ ...

...Захааминай аймагай Санагын совхозой гол hалбарине ...эбэртэ бодо мал үсхэбэрилгые тусхай шэглэлтэй бол-... талаар hүүлэй үедэ горитой ажал хэгдээ. Арба га-... жэлэй саада тээ мяхалиг үүлтэрэй хальмаг эмэ, эрэ ...үд асарагдаа. Тингэжэ энэ совхоздо малай үүлтэр ...ыруулха талаар ехэ хүдэлмэриин эхин табигдаа бэ-... Энээние гол түлэб залуу мэргэжэлтэд толгойлоо. ...өө совхоздо 7.000 гаран толгой эбэртэ бодо мал тоо-...доно. Тэдэнэй 80 аад процентнь сэбэр, нэгэдэхи, хоёр-...и классай хальмаг үүлтэрэй мал болоно.

...Совхоздо сэбэр үүлтэрэй хальмаг малай фермэ бии ...гдоо. Тус совхоз бүхыдөө үүлтэртэ ажахы болохо тү-...шын кандидатурануудай нэгэнинь юм.

...Юhэдэхи табан жэлэй туршада адууhа малай тоо тол-... олошоруулжа, үүлтэрыень hайжаруулха, ашаг шэ-...нь дээшэлүүлхэ талаар Санагын совхоз hайн алхам ...эн байна. 1971—1975 онуудта үхэрэй мяха үйлэдбэ-...рэ 42,3 процентээр, гүрэндэ худалдалга 45,3 процен-... ехэ болоо. Тиихэдэ гүрэндэ худалдагдаhан мяханай ...ар эрид hайжараа. 1974, 1975 онуудай социалис мү-...сөөнэй дүнгүүдээр Санагын совхоз РСФСР-эй Ми-...трнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг-...мүнгэн шанда хоёр удаа хүртэhэн байха юм.

...Эдэ бүгэдэ хадаа ажахые тусхай мэргэжэлтэй болгожо, ...амар бэрхээр, эрдэм наукын үндэhөөр ударидаhанай ...дүнгүүд болоно. России Федерациин габьяата ветери-...на врач В. Ж. Цыренов энэ совхозой директорээр, ...радай АССР-эй габьяата зоотехник Б. Ц. Самбуев — ...ад зоотехнигээр ажаллана. Эндэ дүршэл ехэтэй ве-...инарна хүдэлмэрилэгшэд бии. Тэдэнэй тоодо Д. Ш. ...аев, Г. А. Аюров болон бусад оролсоно. Энэ совхоз-...ниитын малай үбэлжэлгэ урданайхиhаа эмхитэйгээр ...ээ.

...Хяагтын аймагай «Родина» колхозой ахамад агроно-...р Ф. Ворона олон жэлэй туршада ажаллаа. Энэмнай ...шэл ехэтэй, ажалдаа үнэн зүрхэнhөө хандадаг мэргэ-...тэдэй нэгэн мүн. Хэдэн жэл соо нэгэ ажахыда хүдэл-... ямар иолидо ямар үтэгжүүлгэ, хэды шэнээн хэрэг-...эб, ямар үрэhэ тарихада hайн бэ гэжэ табан хурган ... адли мэдэхэ болоо. Колхозой тарялангда hайн сево-...рот нэбтэрүүлэгдэнхэй. Эдэ бүгэдын ашаар энэ колхоз ...дэхи табан жэлэй туршада ороохо таряа гүрэндэ ху-...даха түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэhэн байгаа.

...«Родина» колхозой механизаторнууд арбадахи табан ...эй түрүүшын жэлдэ сагай уларилай хэды таарамжа-... байбашье, орооhоной hайн ургаса хуряаба. Бүхы та-...лангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 19 центнер гэхэ ...али бүхыдөө 109 мянган центнер таряан суглуулаг-... Энэнь түсэбөөр хараалагдаhанhаа 11 мянган цент-...ээр ехэ болоно. Тингэжэ энэ ажахы гүрэндэ таряа ху-...даха даабаряа холо үлүүлhэн байна. Байгша ондо «Ро-...на» колхозой механизаторнууд тарялангай гектар бү-...hөө 419 центнер овощ, 258 центнер кукуруза, 103 ...нер хартаабха хуряаба. Эдэ бүгэдэ амжалтануудта ...хозой ахамад агроном Ф. Ворона гэгшын оруулhан ...ита тон ехэ.

...Зэжэнгын аймагай Худанай совхоз hүүлэй хэдэн жэлэй ...шада олон жэлэй ногоо тарижа, ниитын малай тэжээ ...баазые нилээд hайжаруулаа. Энэ хэрэгые совхозой ...ад мелиоратор Б. Р. Санжимитыпов толгойлжо, эрдэм ...гээ, мэргэжэл шадабаряа харуулжа шадаа. Ажалдаа ... амжалта туйлаhанайнгаа түлөө нүхэр Санжимиты-... Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Иимэ ...ээнүүдые республикын аймаг бүхэндэ оложо боло-...

...мүнөө республикын малшадай ажалай шанга шалгалта ...үбэлжэлгэ ябажа байна. Хонидой түл абалга hаяын ...а эхилхэ. Энэ жэлэй үбэлжэлгэ урданайхиhаа онсо нил-... сагта үнгэргэгдэхэ болоно. Республикын зарим кол-... совхозуудта үбhэн, бусад тэжээл урданайхиhаа ба-...р бэлэдхэгдээ, зарим нютагуудта хэмhээ үлүү саhан ...жо, эртэ хүйтэрөө. Адууhа малай туража, гарзалха ...алшье үзэгдэнэ. Тиимэhээ энэ үбэлжэлгые эмхитэй-... нёдондонойхиhоо бага гарзатангаар дабажа гарахын ...а бүхы арга боломжонууд, нөөсэнүүд хэрэглэгдэхэ ...той.

...эд зоотехнигүүд, ветеринарнуудай хэхэ ажал ехэ. Нэн ...үлэн малшадай hуралсал эмхидхэхэ, тэдэнэй ажалда ... болохоор туhалха хэрэгтэй болоно. Тиихэдэ тэжээлэй ...грамм бүхэниие гамтайгаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр гар-...лха хэрэгые тэдэнэр лэ ударидаха, тэрэнэй түлөө ...саха зэргэтэй. Малшадай ажалай эмхидхэлые улам ...руулха шухала Энээние мүн лэ зоотехнигүүд, вете-...рнууд ударидаха уялгатай.

...хэ жэлэй хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ техникэ ...барилга, үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэлгэ республикын ажа-... бүхэндэ түлэг дундаа ябажа байна. Энэ асуудалаар Бэ-...эй аймагай механизаторнууд hайн үүсхэл гаргаа hэн. ...рай тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэриие колхоз, совхозуу-... агрономууд, инженернүүд, механигууд толгойлон уда-...жа, тэрэниие түргөөр, hайн шанартайгаар дүүргэхын ... тэмсэхэ уялгатай.

...манай ороной хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ та-... КПСС-эй XXV съезд ехэ зорилгонуудые табиhан бай-... Тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ манай рес-...ликын колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэдэй хубитаяа ...лхань дамжаггүй.

...ЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

...эй ордента локомо-...он заhабарилгын за-... механокомплектовочно ...коллектив байгша оной ... тон эдэбхитэйгээр ... байна. Цехэй хүдэл-...д hайн шанартай про-...ехээр гаргажа, абаhан ... бодото дээрэнь бэе-...н тула яhалал оролдо-... Кормильцевай хүтэл-... бригадын коллек-...м шанартай продук-...жа, бэшэнэй дунда-...гарна. Эдэнэр эк-... 27-до жэлэйнгээ даа-... дүүргэhэн тухайгаа ... бэлэй. Арба hарын ...hаа гадуур 7.200 тү-... продукци гаргаад ...

...рмильцевай бригa-...нүүд хүдэлмэриин олон мэргэжэл шудаланхай. Ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандана. Бүхы шадалаа, бэлигээ ажалдаа зорюулжа, үдэрhөө үдэртэ улам эршэтэйгээр хүдэлнэ. Энээн дээрэhээл халаан бүриингөө нормые үлүүлнэ. Юhэдэхи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргээ бэлэй. Тингэжэ СССР-эй зам харилсаанай министерствын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа hэн.. Энэ түрүү бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Жэлэй дүүрэтэр үшөөл ехэ продукци гаргахаар уялга абанхай.

П. КАЗАРИНОВ

...ХЭ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР...

...ын леспромхозой Ка-... модо бэлэдхэлэй ... хүдэлмэришэд ар-... табан жэлэй түрүү-...элэй түсэб дүүр-...ерэхэ жэлэй даа-...үргэжэ эхилбэ.

...hэн арба hарын тур-... пунктын ажалай ... 11 процентээр дээ-... Модо бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ В. Солдатовай бригада түрүүлжэ ябана.

Гурбадахи кварталай дүнгөөр социалис мүрысөөндэ тус пунктын жолоошод А. Мешков, С. Шинкин, Н. Калёных гэгшэд онсо шалгаржа, шанда хүртэбэ.

З. ТЭЛИН.

Республикымнай ажалай үдэр

СҮҮДХЭДЭ 1119 ГРАММААР

Улаан-Үдын аймагай бүхы ажахынуудта үбэлжэлгын үедэ эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха хүдэлмэри амжалтатай ябуулагдажа байна. Энэ аймагта үхэрнүүдые шахан таргалуулха тусхай гүүртэнүүд эмхидхэгдэнхэй. Хэнэйшье мэдэhээр, намар-үбэлэй сагта үхэрнүүдые шахан таргалуулха гээшэ тон бэрхэтэй ажал. Тиимэhээ үхэрнүүдые нэгэ газарта, томодхогдоhон фермэдэ суглуулаад, дулаан байрада байлгажа, үбhэ тэжээлээр гүйсэд хангажа шадабал, толгой бүхэнэйнь шэгнүүр зунай бэлшээриинхиhээ дутуугүйгөөр дээшэлүүлжэ болоно.

Үбэлжэлгын үедэ мяханда тушаагдаха үхэрнүүдэй шэгнүүрые дээшэлүүлхэ талаар үндэр амжалта туйлаха гэhэн социалис мүрысөөн ажахынуудай мал адуулагшадай дунда үргэнөөр дэлгэрhэн байна. Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр «Маяк» колхозой мал адуулагша Галактион Анфилонович Дорофеев түрүү hуурида гараа. Энэ нүхэрнай үнинhөө хойшо мал ажал дээрэ хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоhон хүн. Үнгэрhэн октябрь hара соо Г. Дорофеев даажа абаhан эрэ хашарагуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 1119 граммаар нэмээhэн байна.

Мүн тиихэдэ Калининай нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагша Бимба Самбуевай харууhалдаг шахамалнуудай гүүртын үхэр бүхэнэй шэгнүүр 31 килограммаар нэмээгдээ.

«Заветы Ильича» совхоздо мяханда тушаагдаха 170 толгой эрэ хашарагууд дүршэлтэй малшан Бимба Тарбаевич Шараповта даалгагдаhан байна. Энэ нүхэрнай өөрынгөө туhалагша Б. Шоноев, П. Пурбуев гэгшэдтэн хамта оролдосотой hайнаар хүдэлжэ, үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 940 граммаар дээшэлүүлээ.

Тиихэдэ бэшэшье ажахын шахамалнуудай гүүртын малшад яhала hайн хүдэлжэ байна. Жэшээлхэдэ, С. Музыков (Пригородный совхоз), Евдокия Алексеевна Хвостова (Байгал учхоз) гэгшэд сүүдхэдэ үхэр бүриингөө шэгнүүрые 800-гаад граммаар нэмээнэ.

Үбэлэй үедэ малайнгаа шэгнүүрые иимэ hайнаар нэмээжэ, гүрэндөө тарган, хямда мяха тушааха хэрэг hайшаамааршье, баясамааршье байна.

А. НАГАСЛАЕВ.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинатда жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргэhэн хүдэлмэришэд үдэрhөө үдэртэ олошорно. Бүд нэхэлгын цехтэ К. В. Косаревай бригадын гэшүүн Валентина Васильевна Федосеева энэ жэлдэ абаhан социалис уялгаяа үшөө октябрь hарын эхээр дүүргэhэн байна. Мэргэжэл ехэтэй бүд нэхэгшын станок дээрэ гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэhэн «Юбилейная» гэжэ нэрэтэй бүд нэхэгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүд нэхэгшэ В. В. Федосеева.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ТҮРҮҮШҮҮЛНАЙ УЛАМ ОЛОШОРНО

Георгий Васильевич Тюрюхановай хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал доодо складай хүдэлмэришэд 150 мянган кубометр модо элдэб хэмжүүрээр тайраха 1976 оной даабари болзорhоонь урид ноябриин 17-до дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр үшөө 14 мянган кубометр модо тайраха уялга абаба. Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулдаг комбинадай доодо складай хүдэлмэришэд hайн үрэ дүн туйлаба гээшэ. Теэд эдэ бүхы амжалтанууд тиимэ бэлэхэнээр туйлагдаhан бэшэ ааб даа. Хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, оньhон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэhэн байха юм. Ажалай сагые хүсэдөөр хэрэглэхын тула булта хүдэлмэришэд оролдоно.

Жэшээлхэдэ, Фёдор Павлович Яковлеван хүтэлбэрилдэг бригадада долоон хүн хүдэлнэ. Энэ бригадын гэшүүд халаан бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэжэ hайн шанартай продукци гаргажа байдагаараа комбинадай коллективэй дунда мэдээжэ болонхой. Эдэнэй дунда ажалhаа хожомдодог, даабаряа дүүргэдэггүй хүнүүд гэжэ үгы юм. Энэ бригадын коллектив 55 мянган кубометр модо тайраха даабаряа бүри сентябрь hарада дүүргээ бэлэй.

Оньhожоруулагдамал доодо складай хүдэлмэришэдэй иимэ амжалтатай hайнаар хүдэлжэ байhан дээрэhээл технологическа зомгооhо, мебель гаргаха даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Доодо складай хүдэлмэришэд тон харюусалгатай ажал хэжэ байhанаа hайн мэдэнэ. Георгий Васильевич Тюрюханов манай комбинадта хори гаран жэлдэ хүдэлнэ. «Ажалай ветеран» гэhэн нэрэ солоdo хүртэhэн байха юм. Тэрэ дүй дүршэлтэй, шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ байhанаа ажал хэрэгээрээ харуулна.

Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг доодо складай коллектив комбинат дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оло дахин илажа, дамжуулгын Улаан туг нэгэтэ бэшэ абаhан юм. Энэ түрүү коллектив мүнөө 1977 оной түсэбөөр продукци гаргажа байна.

Доодо складаймнай хүдэлмэришэд хамагhаа урид жэлэйнгээ даабари дүүргэжэ, комбинадайнгаа хүдэлмэришэдэй анхарал татаба. hайн шанартай продукци ехээр гаргажа, байгша оной даабари болзорhоонь урид дүүргэхын тула хүн бүхэн ехэ оролдолго үүсхэл гаргана. 1-дэхи мебельнэ цехэй мастер Л. И. Богатырёвагай хүтэлбэрилдэг участогай коллектив хубсаhанай шкафуудые эрхим шанартайгаар хэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Олонхи хүдэлмэришэдынь энэ хараа зорилгонуудаа бэелүүлжэ шадана. Эдэнэй участогта уран гартай, ажалша түрүү хүдэлмэришэд олон. Эдэнэр арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 7,9 мянган түхэригэй мебель хэхэ даабаряа ноябриин 20-до дүүргэбэ. Жэлэй дүүрэтэр мебель үшөө ехээр хэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр тус участогай хүдэлмэришэд ажаллана. Комбинадаймнай хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ иимэ габшагайгаар хүдэлжэ байна. Үдэр хоногой ошохо тума жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргэгшэдэй тоо улам олошорно.

А. КИСЕЛЕВА,
БМДК-гай ажалай ба салин хүлhэнэй таhагай начальник.

ГАХАЙНУУДАА ОЛОШОРУУЛНА

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые саашадаа улам элбэгжүүлхэ зорилготойгоор бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоhон Ягодныш гахайн фермын хүдэлмэришэд байгша ондо поршоонхо абажа түлжүүлхэ даабаряа 5,9 процентээр үлүүлбэ. Тингэжэ 2260 поршоонхо абаха түсэб 2400-да хүргэгдэhэн байна.

Түрүү гахайшад нүхэд Ерофеева, Григорьева, Федотова. Думнова гэгшэд 2078 поршоонхо абажа, түлжүүлгын бүлэгтэ тушаагаа. Мүнөө колхозой гахайшад поршоонхо абажа тэжээхэ, шахан таргалуулха хүдэлмэрие урагшатайгаар ябуулжа байнхай.

А. ЦЫДЕНОВ,
Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ХҮСЭД ХЭРЭГЛЭГДЭЭГҮЙ АРГА БОЛОМЖОНУУД

1976 — 1977 онуудай малай үбэлжэлгые амжалтатай hайнаар үнгэргэхэ гол зорилго манай республикын малшадай урда табигдана. Тингэжэ мал ажалай продуктнуудые тушааха гүрэнэй түсэбүүд болон уялганууд саг соогоо дүүргэгдэхэ болоно. Энээнhээ уламжалан харюусалгатай энэ үедэ ажалайнгаа бүтээсые, малайнгаа ашаг шэмыень ехээр дээшэлүүлхэ ёhотой байhанаа малшаднай hайн ойлгоно.

Бэшүүрэй аймагай «Победа», «Рассвет» колхозуудай, Хёлгын, Охин-Булагай совхозуудай hү hаалиин фермэнүүдээр шалгалта хэхэ манай бүлэг ябажа, ажал хэрэгтэйнь танилсаа. Энээнэй үндэhөөр тус тэмдэглэл бэшэгдэhэн байха юм.

Эгээн түрүүн «Победа» колхозой hү hаалиин фермэдэ ерэбэбди. Эндэ колхозой бүхы үнеэд суглуулагданхай, хамта дээрээ 367 толгой. Байраар хүсэд хангагданхай 200 үнеэ байлгаха шэнэ хашаа өөhэдынгөө хүсөөр барижа, байгша ондо ашаглалгада тушааба. Тус фермые оньhожоруулха, hаалишадай ажал хүнгэн болгохо талаар горитой юумэн хэгдэнэ гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, малай байдаг хашаа соохиие сэбэрлэхэ хүдэлмэри сүм оньhожоруулагдаа. Гадна бии байhан бүхы үнеэдээ машинаар hааха дүүрэн арга боломжотой юм. Малай тэжээл буйлуулха оньhон түхеэрэлгэнүүдтэй цех эндэ бии.

Тиимэhээ ехэ hү hааха дүүрэн аргатай гэбэл, алдуу болохогүй.

Гэбэшье бии байгаа эдэ арга боломжонууд үнэн дээрээ хүсэд хэрэглэгдэнэ гэхын аргагүй. Үнгэрхэдөө нёдондоной энэ үетэй сасуулха болоо hаа, hү абалгань доошолhон байха юм. Жэшээлхэдэ, нёдондоной арбан hарын дүнгөөр 6730 центнер hүн haaгдажа, 5738 центнер гүрэндэ худалдагдаhан hаа, байгша ондо 6192 центнер абтаад, 5388 центнер худалдагдаа. Малай ашаг шэмэ баhал доошолhон байна. Нёдондо арбан hара соо үнеэн бүхэнhөө 1771 килограмм hүн haaгдаhан аад, мүнөө жэлдэ 1692 килограмм болотороо хороо.

Гэхэтэй хамта элдэб янзын тэжээлээр нёдондонойхидо орходоо hайнаар хангагданхай. Дунда зэргээр 11,7 килограмм тэжээлэй единицын хүртэмөөр тэжээл үнеэн бүхэндэ үгтэбэшье, дунда зэргээр оройдоол 4,8 килограмм hү үдэр соо hаана.

«Рассвет» колхозой hү hаалиин хоёр фермэдэ хүрөөбди. Энэ хоёр адли байдалтайшье hаа, нэгэдэхи фермэнь гүрэнэй түсэб дүүргэнгүй гарахань. Харин гурбадахи фермэнь ноябриин 2-то гүрэндэ hү худалдаха даабаряа дүүргээ hэн. Тон адли байдалда ажаллажа байгаад, юундэ иимэ үрэ дүнгүүдые туйлааб? Энэ асуудалда харюусаад туршаял даа.

Нэгэдэхи фермэдэнь нэн түрүүн ажалай эмхидхэл муу байна. Жэшээлхэдэ, энэ фермые даагша Иван Поликарпович Утенков манай табиhан асуудалнуудта тоб гэмэ харюу үгэжэ шадахагүй байба. Малдаа үдэр соо хэды шэнээн тэжээл үгэдэгөө мэдэнэгүй. Тиимэhээ үбhэ, силос болон талха таряанайнгаа зүйлые гамтайгаар хэрэглэлгэ тухай юун гэжэ хэлэлтэй гээшэб-

Техник-үрэжүүлэгшэ Андрей Кириллович Петров яhала дүй дүршэлтэй хүн. Зүгөөр тэрэнэй лаборатори муухай, хүйтэн, бүхы приборнууд болон хэрэгсэлнүүдынь хайша хэрэгээр хаягданхай тооhондо дараггдашанхай байба.

hү тушаажа абадаг гэртэнь оробобди. Баhал муухай. hү шүүдэг марли, лавсанинь угаагдангүй эндэ тэндэ хаятай хэбтэнэ. hү хүргэхэ газаргүй зандаа. hүнэй сэбэрыень, тоhолигынь шалгаха хэрэг мартагданхай.

hү hаалинь гурбадахи фермэдэ хашаа хорёонь хабшуу, бага, хуушарhаншье hаа, сэбэр, дулаан, хуурай байба. Рационой ёhоор малаа эдеэлүүлнэ. «hаалишан, үхэр адуулагша, кочегар, туhалшан бүхэн мүнөө үедэ юу хэхэ уялгатай байhанаа hайн мэдэдэг байха ёhотой» — гэжэ тус фермые даагша Лога Изотыч Слепнёв хэлэнэ. Тиимэhээ энээгүүр ябажа харахадамнай юумэнинь эмхи гуримтай, зохид байгаа. Гадна hаалишадайнгаа ажал шадаал hаа хүнгэн болгохые оролдодогыень онсо тэмдэглэмээр.

Бодоод үзэхэдэ, ажалай эмхидхэлhээ горитой юумэн дулдыдадаг байна. Харыт даа. Нэгэдэхи фермэнь үнеэн бүхэнhөө үдэр соо дунда зэргээр 3,5 килограмм hү hаана. Харин гурбадахи фермэнь 5 килограммда хүргэжэ шадаа.

Хёлгын совхозой Дээдэ Мангиртын hү hаалиин фермэдэ залуушуул ажалладаг юм. Хэдэн жэлэй саана энэ коллектив аймаг, республика соогоо суурхадаг hэн. Харин мүнөө гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэгүйнь. Энээнэй шалтагаануудые элирүүлхые яhала оролдогдоо.

Малаа байлгаха хашаа хорёонь уужам, тэжээлээр хүсэд хүрэхөөр хангагданхай. Зүгөөр ажалайнь үрэ дүн ахирхан. Жэшээлхэдэ, октябрь соо 280 центнер hү абаха даабаритай аад, 270 центнер hаагаа. Ноябрь соо 260 центнер hү hааха ёhотой hаа, түрүүшын 20 хоног соо оройдоол 159 центнер hү абаад байна. Тингэжэ үнеэн бүхэнhөө 2,8 килограмм hү үдэр соо hаана.

Юундэ иимэ байдалда ороо гээшэб? Малынь яhала hайнаар эдеэлнэ, хашаа хорёо соонь сэбэр, олонхи hаалишадынь оролдосотойгоор ажаллана.

Гэбэшье зарим hаалишадынь ямаршье шалтагаангүйгөөр ажалдаа гарангүй байдаг. Энээнhээ боложо, үнеэдынь муугаар hаагдана, тингэжэ hү hаалинь доошолно.

Үшөө нэгэ шалтагааниинь гэхэдэ иимэ. Ноябрь, декабрь соо олон үнеэн түрэхэ ёhотой аад, түрэхэгүй байшоо. Тиимэhээ үнеэдынь саг соогоо үрэжүүлэгдэнгүй үлэhэн байгаа гү гээд hанахаар: «Январь, февраль соо hү hаалимнай горитойгоор дээшэлхэ, — гэжэ фермые даагша Анастасия Ивановна Перевалова хөөрөө hэн. hаалишадай журам тухай хэлэхээр. Манай совхозой дирекци, партком фермэдэмнай ажаллажа байhан залуу hаалишадые хүмүүжүүлхэ талаар бага хүдэлмэри ябуулна. Намда саг соогоо туhалаа hаань, фермымнай коллектив ямаршье үндэрые дабаха хүсэн ха юм. Энэ тон зүб. Тиимэhээ Дээдэ Мангиртын фермэдэ анхаралаа бүри ехээр хандуулжа, алдар солыень hэргээхэ гээшэ тон шухала асуудал мүн.

Охин-Булагай совхозой hү hаалиин Түбэй фермэдэ 1230 толгой эбэртэ бодо мал харууhалагдадаг юм. Тэдэнэй 397-ниинь үнеэд. Бэшэниинь шахагдажа байhан бяруунууд болон тугалнууд.

Тус фермэ хараhан фермэнүүдэймнай дунда эгээл муу дүнгүүдтэй ябана. Жэшээлхэдэ, ноябриин түрүүшын арбан хоног соо 7856 килограмм hү hааhан hаа, хоёрдохи арбан хоног соонь 7503 килограмм hү hаагаа. Тингэжэ үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 1,9 килограмм hү үдэр. соо абажа байнхай.

Хашаа хорёонь уужам, сэбэр гэжэ фермэ соогуурнь ябахадаа хараабди. Тэжээлээр баhал hайнаар хангагданхай. Үнеэн бүхэндэ дунда зэргээр 9 килограмм тэжээлэй единицэ үгтэнэ. hаалишадынь булта дүй дүршэлтэй, дадал шадабаряар түгэс зон юм.

hаалишадые суглуулжа, бидэнэр хөөрэлдэбэбди. hү hаалиия дээшэлүүлхын тулада юу хэхэ тухайгаа тэдэнэр сэхэ хэлсээ hэн.

Нэн түрүүн малаа эдеэлүүлхэ, рационоо зохидоор тааруулжа табиха хэрэгтэй гэлсэбэ. Үбhэ, силос нэгэ бага ехээр үгэхэ шухала гэhэниинь зүб. Гадна үнеэдые түрүүлхэ отделени бии болгохо ёhотой болоно. Тэжээл саг соонь хубаадаг болохын тулада тусхай фуражир хэрэгтэй. Үгы hаань, фермые даагша Георгий Савельевич Поляков өөрынгөө ажал хэхэ сүлөөгүй, үбhэ; силос, концентрат хубаагаашан болошонхой. Энэ ушарта hаалишадан ажалые хиналга, шалгалга, ажалаа зүбөөр эмхидхэлгэ тухай юун гэжэ хэлэлтэй гээшэб? Иимэл хадань hаалишад ажалай журам эбдэнэ тэжээлээ муугаар хубаана ха юм.

Зарим hаалишад үглөөгүүр үнеэгээ hаагаад, тэжээлыень үгэhэн хэбэртэй болоод, үдэшын hаам болотор фермэдэ харагдадагшьегүй байна. Тиимэл хадань үнеэдынь туранхай байдаг ааб даа. Тиимэл хадань бага hүн hаагданал.

Бүхыдэнь абаад харахада. Бэшүүрэй hаалишад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ юм. Харин «Сибирь» совхоз, Калининай нэрэмжэтэ колхоз энэ даабаряа болзорhоонь урид дүүргэнхэй.

Тиигэбэ яабашье эндэхи малшад бии байhан арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Тушаагдажа байhан hүнэй шанар муу байна. Манай хараhан фермэнүүдэй олонхинь хоёрдохи сортын hү тушаана. Теэд энэ дутагдал усадхаха талаар хэмжээнүүд абтанагүй. Олонхи ажахынуудта hүнэй сэбэр, муухайнь тоhолигынь, гашалангирые шалгагдадаггүй байhаар.

Олонхи фермэнүүдтэ арбан хоног бүхэнэй дүн hаалишадта дуулгагданагүй, социалис мүрысөөн ёhын тэдысэ ябуулагдана. Гадна hоломо буйлуулангүй малда үгэдэгынь муу гэжэ hанагдана.

Олон ажахынуудта хүүгэдэй сад, яслиин үгыhөө гү, али hууринуудайнь хүрэдэггүйhөө боложо, hаалишад үхибүүдтээ hанаагаа зобожо, ажалаа хайша хэрэгээр хээд гэртээ яарана. Хёлгын, Охин-Булагай совхозуудта энэ сэхэ хабаатай.

Үбэлжэлгын үедэ малшадай ажаhуудалай, культурна хэрэглэмжэ hайнаар хангаха тухай ходо хэлсэдэг гээшэбди. Теэд манай ябаhан газар бүхэндэ hаалишад иимэ гомдол барина. «Автолавка ябанагүй. Ерээшье hаа, худалдажа абамаар юумэгүй байна. Библиотекарь, лектор, медик болон соёлшод үбэлжэлгын эхинhээ хойшо эндэ харагдаашьегүй. Политинформацинууд үнгэргэгдэдэггүй байhан зандаа.» Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ниитэ политическэ, ниитэ-соёлой хүдэлмэри тус аймагта тон hулаар ябуулагдана.

Ямар тобшолол хэлтэйб? Манай hанахада эндэ дурсагдаhан дутуу дунданууды саг соогоо усадхаа hаань гүрэндэ hү, мяха худалдаха түсэбүүд заабол болзорhоо урид дүүргэгдэхэ hэн. Тиимэhээ Бэшүүрэй аймагай малшад бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй гэхэ байнабди.

Н. ЦЫРЕНЖАПОВ,
арадай хиналтын республиканска комитедэй штатнабэшэ инспектор.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
Г. КЛЕПИКОВ,
«Буряад үнэн»
«Правда Бурятии»,
газетэнүүдэй тусхай корреспондентнүүд

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИИН ТОЛГОЙЛОГШО ПЕКИН ЕРЭБЭ

ПЕКИН (ТАСС). Хилын асуудалнуудые гуримшуулан шиидхэхэ талаар совет-хитадай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаададаг совет правительственнэ делегациин толгойлогшо СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев Пекин ерэбэ.

Хитадай правительственна делегациин толгойлогшо, КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Юй Чжань Пекинэй аэродром дээрэ тэрэниие угтаа.

МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛ — мүнөөдэрэй гол асуудал

САБШАЛАН — МАНАЙ БАЯЛИГ

Илангаяа һүүлэй арбан жэлэй туршада гэхэ гү, али КПСС-эй ЦК-гай майн (1966 он) Пленумһээ хойшо манай орон дотор газарай үрэжэл һайжаруулха мелиоративна хүдэлмэриин үргэн ехэ программа бэелүүлэгдэжэ эхилээ гээшэ.

Тэрэшэлэн партиин XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд соо, КПСС-эй байгша оной октябрьда болоһон Пленум дээрэшье энэ асуудалда баһал онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Тус Пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Леонид Ильич Брежнев иигэжэ онсо тэмдэглээ һэн:

«Газар һайжаруулха асуудалые абаад үзэе. 40 миллиард түхэриг энэ хэрэгтэ һомолхо гэжэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагданхай. Энэнь һүүлэй хоёр табан жэлдэ ашаглагдаһан бүхы мүнгэ зөөритэй адли.

Газар һайжаруулха хэрэгтэ иимэ ехэ мүнгэ зөөри һомолходоо, уһалагдадаг болон намагһаа хатаагдаһан газарһаа продукци ехээр абтадаг болохо, тэрэнэй шанар һайжарха гэжэ гүрэмнай хүлеэхэ ушартай».

Эдэ бүгэдэ хүдөөгэй бүхы ажалшадые, илангаяа мелиораторнуудые үнэн зүрхэнһөө баясуулна, шэнэ амжалтада зоригжуулна.

Манай Худанай совхозой мелиораторнууд, механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй материалнуудые айхабтар ехэ урма баяртайгаар угтаба. Энэншье гайхалгүй. Диилэнхидээ үрэжэл багатай, гол түлэб элһэлиг хүрьһэтэй газартай, халтад гэхэдээл ган гасуурта дайрагдадаг уларилтай манай эндэ газар һайжаруулха, илангаяа уһалагдадаг сабшалан, бэлшээрн үргэдхэхэ асуудал амин шухала болоно.

Тиимэһээ бүри 1968 онһоо хойшо манай совхозойхид сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилһэн байна. Нэн түрүүн тусхай машина техникэтэй оньһожоруулагдаһан отряд эмхидхээд, тэрэнэй хүсөөр ургаса муутай, болдог солдогтой, жэжэ бургааһа боролжо ургашаһан сабшалан бэлшээриин газарые хахалжа, элдүүрилжэ, тэндэ олон жэлэй ногоо тарижа эхилээ һэмди. Тиигэжэ жэл бүхэндэ 250—300 хүрэтэр гектар газар үндэһөөрөө һайжаруулагдажа, мүнөө иимэ һайн болгогдоһон сабшаламнай 3500 гектарта хүргэгдөө. Ондоогоор хэлэбэл, урдань гектар бүхэнһөөнь оройдоол 5—6 центнер үбһэнэй абтадаг газарһаа мүнөө ямаршье жэлдэ гектарай 12—13 центнер үбһэн алгадгүй хуряагдана.

Иигээд ерэхэдээ, газарай үрэжэл һайжаруулха, муу ургасатай сабшалан, бэлшээрие хахалаад, һайнаар элдүүрилжэ, олон жэлэй ногооной үрэһэ тарихада, үтэгжүүлгэ оруулхада ургасань хараа байса дээшэлнэ гэжэ эндэһээ элитээр харагдана. Хэрбээ тэрээн дээрэнь үшөө һайнаар уһалаад байгаа һаамнай, энээнһээ хэдэ дахин ехэ ургаса гараха байна.

Газарай уһалуури тухай һүүлдэнь тоггожо хэлэхэб. Харин мүнөө һайжаруулагдаһан сабшалангаа хайшан гэжэ харууһалдаг тухайгаа, тэрэшэлэн совхозой мелиораторнууд, луговодуудай энэ жэлдэ ямараар хүдэлһэн тухай хэдэн үгэ хэлэхэ шухала.

Горитой гаргаша хэжэ һайжаруулһан, олон жэлэй ногоо тариһан сабшалан дээрэһээ тогтууритай һайн ургаса абахын тула, тэрэниие саг үргэлжэ харууһалжа, хүрьһэнэйнь үрэжэлые ходо дээшэлүүлжэ байха гээшэ тон шухала гэжэ тоолодогбди. Тиимэһээ сабшалан харууһалха тусхай оньһожоруулагдаһан бригада эмхидхээ һэмди. Үнинэй механизатор, Ажалай Улаан Тугай ордентой Чимит-Доржо Ринчинович Санжижапов энэ бригадые арба шахуу жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ.

Энэ бригада сабшалан һайжаруулха отрядһаа юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, оньһожоруулагдаһан отряднай имагтал муу хүрьһэтэй газарые хахалжа элдүүрилнэ, модо, бургааһа, болдог сэбэрлэнэ, һүүлдэнь тэндээ олон жэлэй ногооной үрэһэ тарина. Үшөө уһалууриин һубаг ханаабуудые татана, хаалтануудые бодхооно, газарыень тэгшэлнэ. Харин сабшалан харууһалдаг бригадамнай һайжаруулагдаһан газарта наг шэбхэ зөөнэ, минеральна үтэгжүүлгэ тараана, уһална. Мүн сабшалангаа хорёолно, үбһыень сабшажа абана. Гадна сабшалан дээрэһээ хабар эртэ үхэр мал гаргаха хүдэлмэриие эмхидхэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, эдэмнай сабшалан дээрээ бүхэли жэл соо хүдэлдэг — бодото эзэдынь гээшэ.

Эдэ отряд бригада хоёр намар, хабарай үедэ сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөдэг юм. Байгша ондо тэдэнэй хүсөөр таряалан, сабшалан дээрэ хамта 10 шахуу мянган тонно шэбхэ гаргагдаа һэн. Бүхыдөө 1425 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ тараагдаа.

Энэ жэлдэ манай эндэ хабар хожом болотор хүйтэн байгаад, зунай эхеэр гандажа, сабшалангай ургасада муушаг уларилтай жэл байгаа гээшэ. Гэбэшье газарай үрэжэл һайжаруулха, шадаал һаа һайнаар уһалха гэжэ ехэхэн оролдолго гаргаһанайнь ашаар бүхы дээрээ үбһэ ногооной муу бэшэ ургаса абтаа.

Жэшээнь, бэрхэ мелиоратор Ч-Д. Р. Санжижаповай бригадые абаад үзэе. Эдэнэр өөһэдынгөө даажа байһан 1000 гаран гектар сабшалан дээрэһээ хамта 9,4 мянган центнер үбһэ һүрилөөд, үшөө 4,5 мянган центнер сенаж дараа. Тиихэдэ газар һайжаруулдаг оньһожоруулагдаһан отрядайхидай (бригадирынь В Содномдоржиев) хүсөөр 9250 центнер сенаж бэлэдхэгдээ, 6,5 мянган центнер үбһэн абтаа. Байгша ондо намартаа хура бороотой байһан дээрэһээнь совхоз олон жэлэй ногоо тариһан газарайнгаа үбһэ хуу шахуу сенаж болгоо гэхэ гү, али иимэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ. Сенажай һайн шанартай байхынь, шорой шэхойтой худхагдахагүйн тула, ехэ нүхэнүүдые бэлдээд, тэдэнэйнгээ оёорто, хажуу ханаарнь бургааһа дэбдижэ, дээрэһээнь ногоон үбһөө адхажа, һайнаар нягтаруулан дарадаг байгаабди. Удаань нүхэеэ ногоогоор дүүргээд, полиэтиленовэ плёнкоор хушажа, хюрөөгэй хибэдэһэ зузаанаар адхаа һэмди. Иигэжэ нёдондо оройдоол 9,7 мянган центнер сенаж бэлэдхэгдэһэн һаа, энэ жэлдэ 16,2 мянган центнер сенаж даргдаа.

Байгша ондо луговодуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Степан Петрович Линейцев, Будажап Будажапов гэгшэд илангаяа һайн үрэ дүн туйлаа. Жэшээнь, нүхэр Будажапов Могсохон гэжэ газарта 70 гектар сабшалан дээрэһээ хамта 2200 шахуу центнер үбһэ абаа гэхэ гү, али гектарай 30,5 центнер ургаса хуряагаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ малшаднай тэжээл бэлэдхэлгэдэ яһала эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Улааха-Аралай фермын үбһэшэдэй звено (даагшань В. Б. Будажапов) 3500 центнер үбһэ абаха түсэбтэй аад, тэрэнээ 4600 центнертэ хүргөө. Хонишон Георгий Скорняков гэр бүлөөрөө хүдэлжэ, 1500 центнер үбһэ хуряажа абаа юм.

Тиигэжэ совхоз энэ жэлдэ бүхыдөө 45,5 мянга үлүүтэй центнер үбһэ бэлэдхээ. Тэрэнэйнь 18,5 мянган центнерынь һайн шанартай, олон жэлэй ногоо тариһан газарай үбһэн. Ондоогоор хэлэбэл, добо газарай юрын сабшалан дээрэһээ гектарай 8—10 центнер үбһэнэй абтаад байхада һайжаруулагдаһан сабшаламнай га бүхэнэй 19—20 центнер ургаса үгөө.

Мүнөө жэлдэ малай эдихэ зеленко, һолоомо, талха таряанай зүйлшье горитой суглуулагдаа, 5 мянга шахуу тонно силос даргданхай. Үбэлжэлгые муу бэшээр үнгэргэхэ арга боломжо гүйсэд бии гэхэдэ алдуугүй.

Гэхэтэй хамта нэн түрүүн ниитын, тэрэшэлэн совхозой хүдэлмэрилэгшэдэйшье үмсын бүхы адууһа малые үбһэ тэжээлээр бардам һайнаар хангажа үшөөл шаданагүйбди. Энэнһээ боложо, адууһа малай, илангаяа хонин һүрэгэймнай тоо толгой бииратай олошорногүй, үхэл гарза ехэ гаргана, малай ашаг шэмэшье һанаһанда хүрэмөөр дээшэлнэгүй.

Манай һанахада сабшалан, бэлшээриие һайжаруулхын хажуугаар уһалагдадаг газарые шадаал һаа ехээр үргэдхэхэ гээшэ шиидхэхы удха шанартай.

Ажахыдамнай Ган... Жэбхээһэнэй, Сулхар... уһалууриин багахан систе... нүүд бии юм. Тэдэнэй ... бүхы сабшалангаа, я... сагта һайжаруулагдаһан ... зарыешье һанса уһалжа х... хүрэнэгүйбди. Уһаниинь ... нашье хүртэнэгүй. Энэ ... дэ 6 бүлүүр станци, уһа ... сан хаядаг 4 түхеэрэлгэ ... дэлгэгдэжэ, 30 гаран ... водууд ажаллаад. бү... 2667 гектар сабшалан ... дахин. 2250 га газар ... дахин уһалагдаа. Тэрэ... саада тээ үшөө 2 мян... га сабшалан уһалаг... гүй үлөө ха юм.

Тиимэһээ энэ арба... табан жэл соо Һэраан... гэжэ хадын голые хаат... һубаг ханаабаар урадху... зорилготой Һараанта-... хээһэнэй уһалууриин то... системын барилгада ехэ ... харал хандуулнабди. Мүн ... эндэ аймагай ажахынууд ... лон организацинуудай хүсэ... техникэ хүдэлжэ, түрүүш... хэдэн арбаад гектарта ... ханааб татажа баинхай. ... системын баригдажа дүүр... хэдэ, гансахан манай сов... зой 4000 гаран гектар ... зар, тэрэ тоодо 3000 ү... тэй га сабшалан һайса ... лагдаха аргатай болохо ю... Энээнтэй хамта Худа... уһалууриин ехэ хаалта, ... баг ханаабууд барнгда... эхилхээр хараалагдана.

Тиигэжэ бүхы сабша... мнай уһалагдадаг бол... хүрьһыень улам һайжа... лаад байгаа һаа, гектар ... риһөө 25—30 центнер ... хуряадаг болобол, мүнөө... хиһөө хэды ехэ тэжээл ... мэжэ абтаха гээшэб.

Б. САНЖИМИТЫПОВ
Хэжэнгын аймагай
Худанай совхозой
ахамад мелиоратор.

Мал шахан таргалуулдаг Зэдын совхоз гурбан отделенитэй юм. Талын-Булаг гэжэ газарта 2-дохи отделенинь һуурижанхай. Совхоз байгша оной 11 һарын дүнгөөр 1.100 центнер үхэрэй мяха тушаахын орондо 1.160 центнер тушаагаа. Үхэршэдэй дунда Николай Николаевич, Феклиста Якимовна Андреевтэн һайнаар хүдэлдэг. Ф. Я. Андреева 160 тугал харууһалхадаа түе бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 700 граммаар нэмээжэ шадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шахан таргалуулагдажа байһан бурууд.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БЭРХЭ ХОНИШОД ОЛОШОРНО

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан социалис уялгаяа «Забайкалец» совхозой хонишод амжалтатайгаар бэелүүлжэ, туйлаһанаа улам батадхана. Гүрэндэ 822 центнер нооһо тушаажа, түсэбөө 104 процент дүүргэһэн энэ ажахыда дүршэлтэй хонишод жэлһээ жэлдэ олошоржо байнхай.

Ахалагша хонишон В. С Павлуцкиин комсомол-залуушуулай бригада энэ жэл зуун эхэ хонин бүриһөө 112 4 хурьга абажа түлжүүлһэн гү, али хонин бүриһөө 3.880 грамм нооһо хайшалһан байна. Мүн һая эмхидхэгдэһэншье һаа, амжалтатай хүдэлжэ эхилһэн хонишодой коллективые Н. К. Овчинников шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр хонин бүриһөө хурьга абаһан, 3,800 грамм нооһо хайшалһан юм.

Мүнөө совхозой малшад үбэлжэлгэеэ эмхитэйгээр эхилээд, ажалайнгаа эршэ һуладуулангүй хүдэлнэ.

С. ВОЛОДИН.

ЛЕНИНГРАД. «Ленинградский металлический з...» гэһэн үйлэдбэриин нэгэдэлэй цехүүд дотор социалис ... рысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Саяно-Шушенска ГЭ... 640 киловатт хүсэтэй түрүүшын гидроагрегат бол... һоонь урид бүтээхэ гэжэ хүдэлмэришэд эрмэлзэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: роторно цехэй партийна бюрогой ... ретарь Борис Николаев слесарь Юрий Полубл... хоёр хабсаралта дээрэ.

ТАСС-ай фотохрони...

БУРЯАД ОРОН АШАГТА МАЛТАМАЛААР БАЯН

Манай ороной Наукануудай академиин неорганическа химиин Научна соведэй нүүдэл сесси Улаан-Үдэдэ болоод, хүдэлмэреэ дүүргээ һэн. Молибден-вольфрамай рудануудые комплексноор шанаржуулха асуудалнуудые эндэ зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ баялиг Буряад орондо тон ехэ удха шанартай юм.

СССР-эй Наукануудай академиин Ажалай Улаан Тугай ордента Физическэ химиин институдай директор, Социалис Ажалай Герой, академик В. И. Спицын нүүдэл сессиин хүдэлмэри толгойлһон байна. Энэ эрдэмтэ хадаа физическэ ба неорганическа химиин элдэб һалбаринуудай ехэ мэргэжэлтэн, совет эрдэм ухаа эмхидхэгшэ мүн. Манай штатнабэшэ корреспондент Э. Уланов академик В. И. Спицынтэй хөөрэлдэһэн байна. Тэрэниинэнь доро толилбобди.

— Виктор Иванович, олон жэлэй туршада Та манай ороной академиин неорганическа химиин Научна соведэй түрүүлэгшээр хүдэлнэт. Энэ соведэйнгээ уг зорилго нуудые хөөрэжэ үгыт?

— Манай Научна совет хадаа Советскэ Союзай Наукануудай академиин, республиканска академинүүдэй, бүхы дээдэ һургуулинуудай болоод промышленностиин тус тус һалбаринуудай нилээд олон институдуудай неорганическа химиин талаар хэжэ байдаг эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэриие хоорондонь зохилдуулха зорилготой юм. Тиихэдэ неорганическа химиин талаар гү, али энээндэ дүтэрхы һалбаринуудаар эрдэмтэдэй хэжэ байдаг хүдэлмэриие хоорондонь холбон зохилдуулха зорилго мүн лэ бидэнэр бэелүүлдэг байнабди.

Тус соведэй нүүдэл сесснүүдые эмхидхэдэгбди, бүхэсоюзна зүблөөнүүдые, олон семинарнуудые, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэгбди, тэрэшэлэн залуу мэргэжэлтэдэй һургуули эмхидхэдэгбди, тиигэжэ тэндээ эрдэм шэнжэлэлгын шэнэ арга методтэ тэдэнэрые һургадаг байнабди.

— Зүүн Сибирьтэй, манай республикатай Та бүри үни хадаа танилсаһан байнат. Бүри хорёод оной эхеэр, ехэ эрдэм ухаанда Танай замай бүри эхилжэ байха үедэ Москвагай университедтэ Забайкалиин, Буряад ороной ашагта малтамалнуудай түрүүшын дээжэ эльгээгдэһэн байгаа.

— Тиимэ даа. Лабораторидо эльгээгдэһэн хайрсагуудай газаа тээ «Забайкалиин вольфрамид», «Сүхын молибденит» гээд бэшээтэй байгша һэн. Эдэ хадаа совет Буряад ороной Забайкалидахи ашагта малтамалай дээжэ байгаа. Вольфрамаар ба молибденээр хэгдэһэн түрүүшын хэдэ хэдэн миллион метр проволоко тиихэдэ абтаһан рудагаар хэгдэһэн юм.

— Тиигээд байхадаа, Виктор Иванович, мүнөө Танай ерэһэн ушар хадаа таби гаран жэлэй түүхэтэй ха юм даа. Ашагта малтамалаар баян манай республикада энэ сесси үнгэргэхөөр шэлэһэнтнайшье гайхалтай бэшэ байна.

— Улаан-Үдэ хото үнинэйл ерэхэ гэжэ бодогдодог байгаа. Юундэб гэхэдэ, молибден ба вольфрамай химиин ба технологиин талаар эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэри дүүргэхэ талаар хоорондонь холбон зохилдуулха шухала болоод байһан юм. Тиимэ ушарһаа Улаан-Үдэ ерэжэ нүүдэл сесси үнгэргэжэ, химигүүдтэй танилсаха, Зэдын горно-шанаржуулгын комбинадта ошожо, өөһэдынгөө нюдөөр бултыень хараха гэжэ шиидэһэн байгаабди. Энээнээ дүүргэжэ шадаалди даа.

— Мүнөөнэй сессиин хүдэлмэридэ хабаадаһан Тантай суг хүдэлдэг эрдэмтэд тухай, тэдэнэй тон һонин шэнжэлэлгэнүүд тухай хөөрэжэ үгыт?

— Физическэ химиин институдай директор ба Научна соведэй түрүүлэгшэ байхаһаа гадна Москвагай университедэй профессор байһан туладаа эдэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые энэ сессидэ урилсаһан байгааб. Научна шэнэ методүүдээр туйлагдаһан шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдтэй Буряадай химигүүдые эдэнэр танил суулаа. Жэшээнь, намтай ерэлсэһэн химиин эрдэмэй доктор, Ленинскэ шангай лауреат Б. А. Зайцев, химиин эрдэмэй доктор Г В. Корпусов хэжэ байһан эрдэм шэнжэлэлгынгээ хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөө. Телевизор болоод бусад тон шухала приборнуудые бүтээн гаргалгада хэрэглэгдэдэг тон шухала зүйлнүүдые бүтээһэн тухайдаа энэ эрдэмтэн хэлэһэн байна. Эдэнэй хэдэ хэдэн заводуудта нэбтэрүүлэгдэнхэй. Энээнэйнгээ түлөө эрдэмтэн Г. В. Корпусов Гүрэнэй шанда хүртөө һэн Бэшэшье эрдэмтэд тон шухаг шэнжэтэй хүдэлмэри хэжэ байһан тухайдаа хөөрэжэ үгэһэн байна.

Эрдэм ухаанай туйлалтануудые промышленностьда нэбтэрүүлхэ гээшэ манай Научна соведэй хүдэлмэриин гол зорилго мүн. Закаменск городто Зэдын комбинадай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта вольфрам ба молибден абаха технологидо шэнэ онол арга хэрэглэхэ тухайда зүбшэн хэлсэһэн ушар хадаа энэ гол зорилгыемнай элеэр харуулна бшуу. Шэнэ, аша үрэ ехэтэй технологи хэрэглэһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэһэн коллективэй хүтэлбэрилэгшэдэй, горнягуудай, хүдэлмэришэдэй ехэ хүсэлэнтэй байһан тухайда комбинадай директор И. П. Чепурин хэлэһэн байна. Буряадай филиалай Естественнэ эрдэмэй институдай шухаг зүйлнүүдэй лабораториин эрдэмтэд, геологическа институдай хүдэлмэрилэгшэд Зэдын комбинадта эрдэм шэнжэлэлгын туйлалтануудые хэрэглэһэн дүршэлые согсолоо.

— Промышленностьда эрдэм ухаанай туйлалтые нэбтэрүүлхэ, молибден ба вольфрам абаха шэнэ технологи зохёохо гээшэ Научна соведэй гол хүдэлмэри мүн. Тиимэһээ Зэдын комбинадай хүдэлмэритэй сэхэ танилсаха гэһэн программа сессиин хүдэлмэридэ байгаа. Эрдэмтэд шахтануудта, руднигууд болон шанаржуулгын фабрикануудта ороо. Эдэ бүгэдые нюдөөрөө хараха гээшэ тон ондоо ха юм даа. Холтоһоной уурхайн руданууд бүридэлэйнгээ талаар тон онсо шэнжэтэй байгаа, тиимэһээ тэрэниие шанаржуулхада тон ондоо арга хэрэглэхээр байба. Захаамнинай аймаг хадаа тон үнэтэй ашагта малтамалаар баян, тэрэниие абаха хэрэгтэнь туһалалсаха шухала. Энээнэй урда тээшье Зэдын комбинадта Буряадай филиалай эрдэмтэд шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулдаг байгаа. Тиигэбэшье энэ үшөөл дутуу байна. Хуушан аргаар эдээниие абахадаа байгаалиие гэмтээхэ ушар болодог байгаа. Тиимэһээ тон зохисотой технологи хэрэглэхэ ушартай.

Закаменск городто үйлэдбэриин түлөөлэгшэдтэй хамта үнгэргэгдэһэн научна зүблөөн хадаа алиндамнайшье туһатай байгаа. Захаамнинай аймаг дотор ашагта малтамал бэдэрхэ хүдэлмэри үргэдхэхэ, Зэдын уурхайдахи вольфрамые шанаржуулха тон зохисотой схемэ зохёохыень Таджигай ССР-эй наукануудай академиин химиин институдтай хамта Буряадай филиалай Естественнэ эрдэмэй институдта даалгагдаа. Буряадай филиал иимэ шэнжэлгые зохилдуулан ябуулха даалгабаритай болобо.

Буряад орон ашагта малтамалаар баян гэжэ академик В. И. Спицын тэмдэглэбэ. Ерэхэ жэлдэ молибден ба вольфрамай химеэр 11-дэхи Бүхэсоюзна зүблөөн научна совет үнгэргэхэ юм. Тиимэһээ Буряадай химигүүд энээндэ эдэбхитэйгээр хабаадаа һаань, һайн бэлэй гэбэ.

Э. УЛАНОВ,
Буряадай филиалай,
эрдэмтэн.

Малай үбэлжэлгэ — харюусалгатай хаһа

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮРШЭЛДЭ ТҮШЭГЛЭН...

Малшад, механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлээд, эрхим амжалта туйлаһан түрүүшүүлэй дүй дүршэл, онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ бидэнэй мүнөөдэрэй гол шухала зорилго болонхой. Юуб гэхэдэ, ажалдаа онсо шалгарагшадай дүршэл хадаа хаанашье тур шагдажа мулигдэһэн, дундаршагүй баялиг гэхэ гү, али эрхим амжалта туйлаха онол аргамнай ха юм.

Манай совхоздо ажалаараа шалгарагшад яһала олошоронхой. Жэшээлбэл, үнинэй хонишод Т. В. Кравцов, У. Л. Молчанов, Б. Б. Дугаров. М. Б. Цыбиков. залуу хонишон Н. К. Кравцов гэгшэд жэл бүри олон хурьга түлжүүлдэг, нооһо ехээр хайшалжа тушаадаг юм Мүн һаалишад сооһоо М. Иванова. Н. Кравцова. А. Чеботарева. Х Ракшеева, Д. Дашиева болон бусад һаһа, кварталайнгаа гүсэб заабол үлүүлэн дүүргэдэг болонхой.

Мүнөө арбадахи табан жэлэймнай түрүүшын жэл дүүрэхэ дүтэлжэ, совхозой хүдэлмэришэдэй. мэргэжэлтэд. хүтэлбэрилэгшэдэй урда малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ зорилго табигдаад байна гээшэ. Тиин ажахымнай малшад энэ харюусалгата хаһаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ, үбэлэй һарануудта адууһа малайнгаа ашаг шэмэ доошолуулангүй ондо оруулхын тула намарһаа эхилжэ горитой бэлдэһэн байна. Илангаяа фермэнүүдэй үнеэдые ногооной хагдархатай адли байрадань оруулжа, шэмэтэй тэжээлдэ табиһан гээшэбди. Энээнэй ашаар һү һаажа, гүрэндэ тушаахаар хараалагдаһан жэлэнмнай түсэб мүнөө дүүргэгдэхэ дүтэлөөд байна. Мүн гүрэндэ мяха худалдаха зорилгомнай лаб бэелүүлэгдэхэ.

Байгша онһоо гол һалбари болохо хони үсхэбэрилгэеэ аша үрэтэйгөөр хүгжөөхын тула зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Мэргэжэлтэд, хонишоднай хонидой үүлтэр һайжаруулха ажалай гол хуби — бонитировкоёо, искусственна аргаар үрэжүүлгэеэ саг соонь үнгэргөө. Саашань хэлэхэдэ, малай үбэлжэлгын эхилхэтэй адли тэжээлэй цехүүд хүдэлгэгдэжэ захалаа. Мүнөө фермэ, пубай малай гүүртэ бүхэндэ һолоомо хэршэжэ, минеральна тэжээлтэй, талха таряанай зүйлтэй холёод, шанаржуулан бэлдэнэбди.

Энэ жэл сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, механизатор, таряашаднай оросһо таряанай баян ургаса хуряагаа. Бидэ байгша ондо гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэжэ Эхэ оронойнгоо амбаарта 12 мянган центнер шэниисэ эльгээгээбди Мүн ажахын доторой гаргашада хэрэглэгдэхэ ба үрэһэнэй таряан хүсэд хүрэхөөр хаагдаа Тиихэдэ луговодуудай ажал баһал урагшатай байба. Жэшээлбэл, совхозоймнай суута луговод Т. С. Кириллов 210 гектарай га бүриһөө дундаа зэргээр 31,2 центнер үбһэ хуряажа абаа.

Мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл яһала нөөсэлэгдөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Гэбэшье энэ тэжээлээ заабол буйлуулаад, шанаржуулаад эдюулээгүйдэ яагаад аша үрэтэй байхаб даа. Тиимэһээ тэжээлээ заабол гамтайгаар, ашагтайгаар хэрэглэхые оролдохо болонобди

Эдэ үдэрнүүдтэ отара. гүүртэ, фермэнүүдтэ хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ, малшаднай дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абажа, мүрысэн ажаллахаар хэлсэжэ байна. Тиихэдээ малай үбэлжэлгэдэ хэр бэлдэһэнээ, ямараар үнгэргэжэ байһанаа хинан шалгахаяа хоорондоо ябалсаха гэлсээ. Энэ яһала зохид гэжэ һанагдана. Өөһэд дундаа ябалсажа шалгалсахадаа, хүн бүхэн, коллектив бүхэн һайнаар ажаллахые оролдохо болоно ха юм. Мүнөө социалис мүрысөөнэй гуримууд зохёогдон абтанхай. Дүнгүүдынь һара бүри согсологдожо, олондо дуулгагдажа байха болоно.

Ажахыдамнай шиидхэгдэхээр болоһон асуудал, дутагдалнууд үгы гэхын аргагүй. Нэн түрүүлэн малай фермэнүүдые оньһожоруулга, тэжээлэй цехүүдэй оньһон түхеэрэлгэнүүд шухала болонхой Жэшээлбэл, һолоомо хэршэдэг машинануудта запасной частьнууд дуталдадаг. Хоёрдохёор, газарайнгаа үрэжэл һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ хараатай

Саашадаа ажахыгаа үйлэдбэриие улам аша үрэтэйгөөр хүгжөөжэ, эдеэ хоолой шухала продуктнуудые бага гаргашатайгаар, һайн шанартайгаар. ехээр абажа бэлэдхэхын тула горитой хүдэлмэри ябуулагдаха. Энээнэй хажуугаар тохёолдоһон дутагдалнууд заабол усадхагдаха байна.

Малай үбэлжэлгын үедэ малшадай эрилтэ һайнаар хангаха гээшэ баһал шухала. Энээндэ ехэхэн анхарал хандуулагдаха. Богонёор хэлэхэдэ, түрүүшүүлэйнгээ дүй дүршэл, онол арганууда түшэглэн, бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүсэдөөр нэбтэрүүлжэ шадабал, горитой амжалта туйлагдаха байха.

Д. ЖАМСАРАНОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймагай
Суулгын совхозой
директор

МОСКВА Нэгэдэхи часовой заводой коллектив эрхимээр хүдэлжэ байнхай. Жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 170 мянга гаран «Полёт» гэһэн час бүтээгдээ. Продукциин 12-hoo үлүү процентнь Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэйгээр гаргагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү хүдэлмэришэн Зоя Юренкова.

ТАСС-ай фотохроника.

Анхарагты: һонирхолтой дүй дүрш...

МЯХАНАЙ КОНВЕЙЕ...

Арбадахи табан жэл соо Шумихинска районой «Родина» колхоз Ураал шадар үхэрэй мяха ехээр абадаг нилээд томо фабрикануудай нэгэн болохо юм. Энэ ажахы эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха тусхай мэргэжэлтэй боложо байна. Үсхэбэридэ табигдахагүй эрэ тугал, бурууд районой найман ажахынуудһаа эндэ суглуулагдадаг юм. Энэнь али алинданшье ашагтай. Нэгэдэхеэр, энээнэй ашаар залуу малаа эндэ тушаадаг ажахынууд үйлэдбэриингөө бусад гол һалбаринуудта анхаралаа һайса хандуулха аргатай болоно. Хоёрдохёор. үхэрнүүдые нэгэ газарта олоор суглуулжа, тэдэниие промышленна үндэһэ һуури дээрэ шахан таргалуулхада таатай боложо үгэнэ

«Родина» колхоздо арба мянган үхэр шахан таргалуулха комплекс баригдажа байнхай. Тиигэбэшье шэнэ комплексынгоо байрануудай баригдажа ашаглагдахые хүлеэнгүй, тус ажахын хүдэлмэрилэгшэд мяханай мал үсхэбэрилдэг фермэнүүдээ өөһэдын хүсөөр индустриальна түхэлдэ оруулжа эхилэнхэй. Тиихэдээ эгээл бэлэн муртэй, ашаг үрэ ехэтэй замыень шэлэбэ. Малайнгаа хуушан байрануудые шэнэдхэн хубилгажа захалаа.

Ажахыда мяханай конвейер мүнөө нарин нягтаар хүдэлнэ. Эндэ тугал түлжүүлхэ, мал шахаха хүдэлмэри дүрбэн шата болгогдожо хубаагданхай. Гарапаар 10 хоногтой болоһон нарай тугалнуудһаа эхилээд. гурбал һаратай болоһон тугалнууд томо жэжээрээ гурбан бүлэг болгогдожо илгагдаад. урдань шубуудай байһан байра соо һайн харууһанда түлжүүлэгдэнэ. Энэ ажахые шефтээ абаһан Шумихинска заводойхидой бүтээһэн тусхай клеткэнүүд тэрэ байра соонь табигданхан юм.

Тугалшадай ажал ехэнхидээ оньһожоруулагданхай. Жэшээнь, шэнгэн тэжээл тусхай сорго хоолойнуудаар дамжуулагдан, тугалай байра соо асарагдадаг. Хүсэ ехэтэй генератор байра соо дулаан агаар оруулжа байдаг. Эдэ бүгэдын ашаар ту... дай ажалай бүтээсэ х... хин дээшэлээ. Мүнө... бүхэн 130 тугал ... на.

Эндэ тугал түлж... мал шахаха хүдэлмэри ... бан шата болгогдожо ... данхай гэжэ дээрэ ... һэмди. Жэшээлбэл, ... түрэлөөр 10 хоноһо... нууд гурба һаратай ... роо нэгэ газарта ба... даад. нүгөөдэ бүлэгтэ ... лагдана. тэндэ тэдэнь ... һаратай болотороо т... лэгдэдэг. Удаань тэ... жэлтэй болоторнь ... гаад. эсэслэн шахаха ... тэ оруулагдана Бүхы ... нууд соонь тугалнууд ... дангүй зүндөө байжа ... дэг. Бүлэг бүхэнэй ... нууд бэеынгээ шэгну... ёһоор тусгаар табиг... рационоор үбһэ тэжээл... нэ. Эндэ байлгагдаһан ... бүхэн шэгнүүрээ сүү... дунда зэргээр 600-... граммаар нэмээнэ.

Ажахын хүтэ... шэд, мэргэжэлтэд адууһа... лаа үбһэ тэжээлээр ... хангаха хэрэгтэ ехэ ан... хандуулна. Бүхдөө 600 ... гектар газар уһа ... хатаагаад. ашаглажа, ... һээ гектар бүхэнһөөнь ... центнерһээ бага бэшэ ... хуряаха зорилготой. ... гектар сабшалан һа... лаад, үбһэ ехээр ба... лоо. Тэжээлэй бри... луулан гаргаха тусхай ... баригдажа дүүрэхэеэ ...

Тиигэжэ «Родина» ... зой мяханай цех энэ ... гүрэндөө түрүүшын ... тонно үхэрэй мяха ... Арбадахи табан жэл ... дэ мяха абалга 3 да... болохо юм

А...хын... хоор... хамжаа эмхидхэхэ гэ... ажалай продукци ... эрид ехэдхэхэ, өөрө... сэнгые хямдаруулха ... арга зам болоно г... шадарай хүдөөгэй а... һайн ойлгодог болон... нөө Курганска обл... ажахынууд хоорондын ... тусхай 40 гаран пре... нэгэдэлнүүд эмхидх...

О. ЧЕРЕПАН...
ТАСС-ай к...

Курган.

...РХИМ МЭРГЭЖЭЛТЭД ...ОЛОГТЫ!

...ХАН Улаан-Үдэдэ ...hургуулинуудай эдэб... сүглаан болобо. Опе...ион баледэй театрай ...соо hуралсалдаа бо...житын хүдэлмэридэ эр...шэжалта түйлаhан сту...р олоороо суглараа. ...бликын болон нислэл ...хүтэлбэрилэгшэд, үй...рнин түрүүшүүл суг... хабаадаа.

...суглаанда ерэhэн ...тэд-студентнэр, баг... КПСС-эй ЦК-гай ...онон Октябриин Пле... шиидхэбэриин ёhоор ...hургуулинуудай хү...рине саашадань hай...хха тухай асуудал зүб...лсээ юм. Табигдаhан ...лаар КПСС-эй обко...букын болон hуралса...ургаануудай таhагые ...Л. Я. Похосоев дэл...ы элидхэл хэhэн бай...

...дхэлшэ уласхоорондын ...тухай студентнэртэ ...э үгөөд, нислэл хо... дээдэ hургуулинуудай ...эриин шэнжэлэл хэ...үнөө үедэ бүхы сту...эр эрхимээр hураха, ...үйнгөө мэргэжэлые на...р шудалха арга болом... гээшэ. Тэрэ арга бо...нь жэлhээ жэлдэ hай... байдаг. Манай рес...кын студентнэртэ үгтэ...типендиин фонд ехэ ...дожол байдаг. Хэрбээ ...ондо 6 миллион түхэ...типендидэ гэжэ hомо...... hаа, 1976 ондо 9 ... болгогдоо. Хэрбээ ...жэлэй урда тээ бүхы ...нэрэй 70 процент ...абадаг байhан hаа, ...жэлдэ наян процент ...Далаад онуудай эхээр ...студентнэрэй оройдоо ...процентнь хамтын бай...ангагдадаг байгаа hаа, ...наян процент болон-

...ЭШЬЕ эрхимээр hу...арга боломжоёо бүхы ...нэр дүүрэнээр хэрэг...ладанагүй. Эрдэм шу...н дунда зэргын сэг...5 балл болоно. Энэ ...а гээшэ ааб даа. Дун...н бэлэдхэлтэй лётчик ...а хурдаар ниидэдэг ...жолоодожо шадаха...нэ гү? Дунда зэргын ...лтэй хирург хаишан ...о операци хэхэб? Гэн ...унда зэргын бэлэдхэл...шанар, агроном болон ...игууд, инженернүүд ...hургуули дүүргэжэ га... байна. «3» гэhэн сэг... дээрэ hуража ябаhан ...хожомоо дунда зэр...лэдхэлтэй мэргэжэлтэ... гэжэ ажлобайдалай ...үүд гэршэлнэ. БГПИ ...гарагшадай зарима... методическа талаараа ...бэлэдхэлтэй, ургажа ...эдиршүүлтэн хүдэл...дахагүй байдаг. Сое...ститут дүүргэhэн мэр... аад, хүдөө гараха... зонтой хүдэлмэри ...шадахагүй байхi. ...Сибириин технологиче...ститут дүүргээд, инже... мэргэжэлтэй болоhон ...нүхэд үйлэдбэриин ...ическа талые муу мэ... Хүдөө ажахын инсти...үргэhэн залуу мэргэ...д мүнөө үеын хүдөө ...ыда ямар хубилалта бо...гэжэ ёhоор мэдэхэгүй, ...бэриин хүтэлбэри, тү...гэ гэхэ мэтэдэ ядал-

...ХИМ мэргэжэлтэ боло...тула дээдэ hургуулиин программые гүнзэгыгөөр шудалжа, hайса ойлгожо гарга хэрэгтэй. Гэбэшье мүнөө үедэ дээдэ hургуулида үзэжэ гараhан эрдэмээрээ хизаарлажа болохогүй, тиимэhээ саг үргэлжэ мэдэхэ юумэеэ hэльбэжэ, шэнэлжэ байха болоно.

Дүрбэн институдай студентнэрэй дунда отличнигууд үсөөн. hуралсалай анитэ дүн абажа харахада, манай республикынхи РСФСР-эй нигтэ дүнгhөө доошоо байна бшуу. Дүрбэн институтда 17 хүн тусхай стипенди абадаг. Харин Зүүн Сибириин соёлой институтда оройдоо нэгэ хүн тусхай стипенди абана.

Гэхэ зуура hуралсалай группануудта студентнэр хэр шанга эрилтэ бэе бэедээ гарбидаг бэ, туhалалсаха гэжэ мэдэдэг гү, тэрээнhээ олон юумэн дулдыдаха. Заримдаа нүхэсэл гээшые буруу ойлгодог ушар үзэгдэдэг. Жэшээнь, хүдөө ажахын экономическа факультедтэ Хамагаев гэжэ студент hурадаг байгаа. Тэрэ залуу нүхэр бүдүүлиг зантай журамгүй байшоо. Нэгэтэ архи уугаад, шууяа татажа, институдпаа гаргуулhан байна. Тиихэдэнь тэрээнтэй хамта hураhан студентнэр суглаа хэжэ, хулигаан ябадал гаргаhан студентые үмөөржэ, институдтань үлөөгыт гэжэ ректорадта хандаа бшуу. Энэ хадаа ямаршье үндэhэгүй, нүхэсэл гээшые тон буруугаар ойлгоhон ябадал ха юм.

Эхэ эсэгын тэдхэмжээр, гүрэнэй туhаламжаар hуража ябаhан аад, архи ... гээшэ тон ... гэжэ зарим студентнэр ойлгоногүй хаш. Хүдөө ажахын институдай 92 студент, ВСТИ-иин 82 студент архидаhанай түлөө хамтын байрhаа гаргагдаhан байна.

Эдэ мэтын дутуу дундануud тушаа элидхэлшэ гогтожо, тэдэниие яажа усадхахаб, түрүү группануудай hайн дүй дүршэлые яажа олоной дунда нэбтэрүүлхэб гэжэ hанамжалаа.

УДААНЬ элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ эхилээ. Эгээл түрүүлэн, хүдөө ажахын экономическа факультедэй студентка, Ленинскэ стипендиатка Татьяна Крылова ендэртэ гаража, hуралсалай шанар яажа hайжаруулха тушаа өөрынгөө hанамжа хэлэhэн байна.

— Манай институтда 180 хүн оройдоо нэгэ «дүрбэтэйгөөр» шалгалтаяа тушаагаа. Тэдэнэр отличнигууд болохо дүүрэн арга боломжотой. Харин 450 хүн нэгэ «гурбатайнууд». Тэдэнтэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Эгээл ехэ бэрхэшээл түрүүшын жэлнүүдтэ дайралдадаг. Тиимэhээ ахамад курсын группанууд нэгэдэхи курсынхидые шефтээ абадаг гурим тогтонижонхоп, — гэжэ Т. Крылова хөөрэбэ.

БГПИ-иин түүхэ болон хэлэ бэшэгэй факультедэй 4-дэхи курсын студент, Ленинскэ стипендиат Александр Шаповалов 344-дэхи группын hайн жэшээ тухай хөөрэбэ. Тус группада 25 хүн hурана. Тэдэнэй долооннинь отличнигууд, 12 хүн «4» ба «5» гэhэн сэгнэлтэ абадаг. Дунда зэргын сэгнэлтэ 4,2 болоно. Олон хүн өөрынгөө сагые зүбөөр хэрэглэжэ шаданагүй, тиимэhээ хэшээлдээ бэлдэжэ үрдинэгүй гэжэ Шаповалов тон зүб hанамжалаа. Үнэхөөрөөшье, зарим студентнэрэй саг үргэлжэ библиотекэ ошодог, өөрынгөө юрэнхы бэлэдхэлые hайжаруулжал байхада, нүгөөдүүлынь городой үйлсөөр hэлэн хатаржа, сүлөөтэй сагаа яажа үнгэргэхэеэ ойлгожо ядажа ябадаг. Имагтал тиимэ студентнэр лэ архидадаг, журамгүй ябадал гаргадаг бэшэ аал? Энээн тушаа технологическа институдай студент, hайн дуранай арадай дружинын командир Владимир Сахаров hанаа зобонгёор хэлэhэн байна.

hУРАЖА ябахадаа, ерээдүйнгөө мэргэжэлдэ өөрыгөө бэлдэжэ, ажалда дурлаха гээшэ гүнзэгы удха шанартай. Студентнэрые алишье талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ студенческэ барилгын отрядууд ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Тэрээн тушаа олон хүн хэлээ. Жэшээнь, Зүүн Сибириин технологическа институдай барилгын отрядууд хүдөө нютагуудта хүдэлхэдөө, үйлэдбэридэ нилээн ехэ туhа хүргэдэг.

Багшанарай институдай хари хэлэнэй факультедэй деканН. Н. Булановагай үгэ hонирхолтой байгаа. Тус факультет hая бии болгогдоhон ха юм даа. Гэбэшье ерээдүйн мэргэжэлтэдые hайнаар бэлдэхэ талаар hайн дүй дүршэлтэй болонхой. Тус факультедтэ hурагшад табан жэлэй туршада харинн хоёр хэлэ мэдэдэг болохо ёhотой. Тус факультедтэ hурагшадай 97 процентнь hуралсалдаа амжалтатай. Гэбэшье hуралсалай өөрын аудиторигүй байhанhаа хамтын байрын уйтахан таhалгануудые эзэлхэ баатай болодог. 12 дүрбэлжэн метр талмайтай кабинет соо мүнөө ... хоёр хэлэ шудалдаг ... ... лэн бэнэ. Тиимэhээ институдай шэнэ корпусой бариглахые студентнэршье, багшанаршье тэсэжэ ядан хүлеэнхэй.

hуража ябаха үедөө ерээдүйнгөө мэргэжэл эрхимээр шудалхаhаа гадна, өөрынгөө сэдьхэл хүмүүжүүлжэ, Эхэ оронойнгоо эрхим патриодууд боложо гараха гээшэ тон шухала. Энээн тухай ЛВРЗ-гэй токарь, Социалис Ажалай Герой Б. З. Поздеев, Зүүн Сибириин технологическа институдай ректор Д. Ш. Фролов, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь Л. П. Мацукова, анхандаа ВСТИ дүүргэhэн инженер Г. И. Макальский, пединститудай ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Галина Цоктоева болон бусад онсо тэмдэглэн хэлэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев тус суглаанда хабаадажа, ерээдүйн мэргэжэлтэдэй урда үгэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад бүхы студентнэртэ хандаhан хандалга батлан абажа, түрэл партиингаа, Эхэ оронойнгоо аша оролдолгодо эрхим hуралсалаараа, эдэбхи үүсхэлээрээ харюусахые уряалба.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд соо, партийна болон правительственна бусадшье тогтоолнууд соо мүнөө үеын дээдэ hургуулиин үмэнэ тон ехэ зорилгонууд табигданхай. Партиин болон түрэ засагай заабарине эрхимээр бэелүүлхын түлөө дээдэ hургуулиин багшанар, эдэбхитэд үсэд шангаар тэмсэхэ бэзэ гэжэ найдахаар.

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

БААТАРЛИГ ЗОРИГТО ХУБИСХАЛША

(Б. З. Шумяцкиин түрэhөөр 90 наhанай ойдо)

Нюусаар хубисхалша ажал ябуулга эрхилдэг байhан, тиигээд партийна ба гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша Борис Захарович Шумяцкий эрхэ сүлөөгөө олохын түлөө арадай баатарлиг тэмсэлэй түүхэдэ ехэ hуури эзэлдэг юм.

Борис Захарович 1883 ондо Дээдэ-Үдэ хотодо түрэhэн юм. Хаанта засагай үедэ арад зоной хүндэ хүшэр байдалые бэе дээрээ эргэ үзөө hэн. 12-тойхон байхадаа, ажал хэжэ эхилээ. Дарханай мастерскойдо жэл тухай хүдэлөөд, hүүлээрнь Шэтэ городой түмэр харгын мастерскойнуудай вагонной цехтэ ороо hэн. Хүдэлмэришэдэй дунда гурбан жэлдэ хүдэлжэ, залуу хүбүүн ангиин тэмсэлэй түрүүшын hургуули гараа. РСДРП-гэй нютагтахи организаци залуу хүбүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулдаг байгаа. Тэрэ үедэ Борис хүдэлмэришэдэй суглаануудта хабаадалсадаг болобо.

Энэнь 1905 оной ородой революциин үе байгаа бэлэй. Шэнэ шатын революционно хүдэлөөнэй ажал ябуулагшад — большевигүүд-пролетарска революционернүүд хадаа хүдэлмэришэд, таряашадые, түрүү интеллигенциие хаанта засагта, эзэд баяшуулда дурагүйгөөр хүмүүжүүлдэг байба. Ингэжэ революционно тэмсэлдэ бэлэдхэл хэгдэжэ байгаа.

Политическэ сүлэлгэдэ ябаhан большевигүүд-революционернүүдэй нүлөөн доро XIX зуун жэлэй 90-ээд оной эсэс багаар Сибирьтэ социал-демократическа түрүүшын кружогууд бии болоно эхилээ. Тэрэ үедэ марксис кружогуудые эмхидхэгшэд Эрхүүдэ Г. И. Крамольников, Дээдэ-Үдэ ба Шэтэ хотонуудта Ем. Ярославский байhан юм. 1902 ондо РСДРП-гэй Шэтын комитет эмхидхэгдээ hэн, энээндэ Дээдэ-Үдын социал-демократическа бүлэг ородог байгаа. Тэрэ үедэ, 1903 ондо 16 наhатай Борис Шумяцкий большевик партиин гэшүүн болоо. Тэрэ гэhэнhээ хойшо бүхы наhаараа парти ба арад зоной хэрэгтэ ажабайдалаа зорюулаа юм.

1904 ондо Б. Шумяцкий ажалhаа гаргуулагдаад, Шэтэhээ ошохо баатай болоо. Эрхүү шадарай Иннокентьевский гэжэ станциин деподо ойро зуура хүдэлөөд, Красноярск оробо. Тэрэ үедэ Красноярскда ангиин тэмсэл хурсадаа hэн. 1905 оной январиин шуhата үйлэ хэрэгүүдтэ эсэргүүсэлтэ болгон, Красноярскын түмэр замшад Питерэй пролетариадтай hанаалаа нэгэдэжэ байhанаа жагсаал эмхидхэжэ харюусаба. Энэ хото ерэхэдээрэ Б. Шумяцкий социал-демократическа организацитай дары холбоо хэжэ, тэрэнэй техническэ бүлэгые даагша болобо. Энэ бүлэгынь нюуса литература хэдэгалдаг ба тараадаг байгаа.

1905 оной зун «Сибириин түмэр замшадай агуу жагсаал» үнгэргэгдөө hэн. Энэнэй эмхидхэгшэдэй нэгэн Б. Шумяцкий байhан юм. 1905 оной октябрь hарада комитедтэ оруулагдаа. Энэнь hүүлээрнь хүдэлмэришэд ба солдадуудай совет болгогдон нэрлэгдээ hэн. 1905 оной намар бүхы орон доторхидол адли Сибирьтэ революционно тэмсэл шанаар дэлгэрээ. Москвада эхилhэн түмэр замшадай стачка тухай дуулдамсаараа РСДРП-гэй Красноярска комитет октябриин 11-дэ революционно тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсохо шиидхэбэри абаа hэн. Түмэр замшадай Красноярскдахи мастерскойнуудта 1905 оной үбэл болоhон хүдэлмэришэд ба солдадуудай зэбсэгтэ буhалгаанай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Б. З. Шумяцкий байhан юм. Энэ буhалгаанай дарагдаhанай hүүлээр Б. Шумяцкий Красноярскын түрмэдэ хаагдаа. 1906 оной февраль hарада эндэhээ тэрьедээ.

Эндэhээ тэрьедэhэнэй hүүлээр энэ революционер нюуса байдалда ороо. Юуб гэхэдэ, бүхы орон дотор бэдэрүүл хэгдэжэ эхилээ. Энээнэй hүүлээр 1907 оной октябрь болотор Борис Захарович Уралай, Сибириин ба Забайкалиин элдэб городуудаар нюуса ехэ ажал ябуулга хэhэн байна. Слюдянка станци ерэхэдэнь, генерал Меллер-Закомельский гэгшын шулата хюдалгын экспедици хүдэлжэ, социал-демократическа организациие үгы хэhэн байба. Деподо хүдэлхөөр ороод, энэ революционер эндэхи хүдэлмэришэдтэй холбоо байгуулаа. Эдэбхитэйгээр хүдэлhэнэйнь ашаар 1906 оной апрельдэ Слюдянкада 70 хүнтэй РСДРП-гэй бүлэг дахин хүдэлжэ эхилбэ. Удангүй гектограф дээрэ тусхай хуудаhануудые барладаг болобо. Эдэнь станциин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда тараагдадаг hэн. Мүн поездоор энээгүүр гараhан солдадуудай дунда хүдэлмэри ябуулагдадаг байгаа. Красноярскда нюусаар үнгэргэгдэhэн РСДРП-гэй Сибирьтэхи союзай II съездэдэ түлөөлэгшэ болгон, Слюдянкын большевигүүд Б. Шумяцкиие эльгээгээ. Эндэ Борис Захарович РСДРП-гэй Сибирьтэхи Союзай комитедтэ hунгагдажа, Верхнеудинскда газетэ гаргадаг болохо даалгабари абаба. Энээнэй урда тээ Слюдянкада нюусаар хүдэлжэ байhан хэдэн хүнүүд эндэ ерэлсээ. Эдэнэр бүгэдээ түмэр замай деподо хүдэлхөөр ороо hэн. Тэрэ үедэ генерал Ренненкампфын алууршадаар РСДРП-гэй Верхнеудинскын организаци бута сохигдоhон байгаа. Ушар иимэhээ түмэр замшадай болон бусад хүдэлмэришэдэй, түрүү үзэлтэй интеллигенциин туhаламжаар Б. З. Шумяцкий 1906 оной июльдэ РСДРП-гэй Верхнеудинскын организациие дахин байгуулба. Энээндэнь зуу гаран хүн ороо. Энээнhээ гадна, эндэ РСДРП-гэй сэрэгэй организаци байhан юм.

РСДРП-гэй Верхнеудинскын организациин хүдэлмэриие тусхай комитет хүтэлбэрилдэг hэн. Б. З. Шумяцкий секретарьнь байгаа. Эндэхи организациин түлөөлэгшэ боложо, энэ революционер 1906 оной зун Шэтэ хотодо болоhон РСДРП-гэй Забайкальска нэгэдэхи конференцидэ хабаадаа. Тус конференциин шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, Дээдэ-Үдын социал-демократууд хүдэлмэришэд ба солдадуудай дунда идхамжын ехэ хүдэлмэри дэлгэрүүлээ. Энэ зорилгоор эдэнэр деподо митингнүүдые, городой газаа тээ хүдэлмэришэд ба солдадуудай суглаануудые үнгэргэдэг hэн. Дээдэ-Үдын организаци ехэнхидээ большевик хараа бодолтон байhан юм. Тиигээшье hаа, энээн соонь меньшевигүүд байдаг hэн, тиимэпээ суглаанууд болон митингнүүд дээрэ большевигүүд меньшевигүүдтэй тэмсэдэг бэлэй. Энээн дээрэ Борис Захарович хэды залуушье hаа, хурсаар үгэ хэлэдэг, хүдэлмэришэдэй дунда ехэ суутай болоhон байгаа.

Дээдэ-Үдэ хотодо «Прибайкалье» гэжэ газетэ гаргаха тухай РСДРП-гэй Сибириин Союзай II съездын шиидхэбэри дүүргэхын тулада Б. З. Шумяцкий ехэ ажал хээ. Засаг түрын элдэб ашануудые элиршэлhэн мүрнүүдые энэ газетэдэ Б. Шумяцкий гаргана. Уданшьегүй энэ газетэнь хаагдаа. hүүлээрнь «Байкальская струя», «Забайкалец» гэжэ газетэнүүд удаа дараалан байгуулагдаад, уданшьегүй хаагдаа бэлэй. Энээнэй hүүлээр Борис Захарович Алас-Дурна ошожо, революционно хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ. 1912 он болотор Омскдо, Томскдо, Челябинскда нюуса ажал ябуулга эрхилээ.

Полициин мүрдэлгэнүүд улам шангадажа, Б. З. Шумяцкиин революционно хүдэлмэри ябуулхань улам бэрхэтэй болоно. Түрмэдэ хаагдахаhаа тэрьедэжэ, 1912 оной августда гэр бүлэтэеэ хилын саана, холын Аргентинэ ошохо баатай болоо hэн. Тэндэ харин хүнэй хүндэ хүшэр байдал бэе дээрээ үзэжэ, 1913 оной июнь hарада Эхэ ороноо бусаа. Удаань Б. З. Шумяцкий хүн зоной, солдадуудай дунда революционно эдэбхитэй ажал ябуулба. 1917 оной мартда Красноярскда байгуулагдаhан хүдэлмэришэд ба солдадуудай депутадуудай Соведые байгуулагшадай нэгэн байгаа. Энэл үедэ Сибирьтэ большевигүүдэй хүтэлбэрилхы түб байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулhан байна.

1917 оной апрельдэ партиин ЦК РСДРП(б)-гэй ЦК-гай Дунда Сибириин районной бюрогой организациие батална, энэнь тэрэл оной май hараhаа РСДРП(б)-гэй ЦК-гай Сибириин бюро болгогдоо hэн. Тус бюрогой ажал ябуулгые Б. З. Шумяцкий толгойлдог hэн. Петроградта болоhон түүхэтэ Апрельскэ партийна конференцидэ Сибириин бюрогой ЦК-гай түлөөлэгшэ болохо золтой байгаа. Конференциин hүүлээр Б. З. Шумяцкий В. И. Ленинтэй уулзаа hэн. Энэ хадаа агуу багшатай түрүүшын уулзалга байба. Уданшьегүй партиин ЦК Б. З. Шумяцкиие Сибирьтэ түлөөлэгшэ болгожо, үнэмшэлгэ үгэбэ. «Сибириин областние эмхидхэхыень» даалгагдаа гээд энээн соонь бэшээтэй. Иимэ болоhонноо хойшо РСДРП(б)-гэй ЦК-гай Дунда Сибириин районно бюрое бүхы Сибирьтэхи большевигүүдэй хүтэлбэрилхы түб болгохо гэжэ Б. З. Шумяцкида Центральна Комитет заабари үгөө hэн. Интерhээ бусамсаараа энэ хүн революционно хүдэлмэреэ дахин үргэлжэлүүлбэ. Нэн түрүүн «Сибирская правда» газетэ байгуулаа.

Партиин VI съездын hүүлээр ЦК-гай шиидхэбэриин үндэhөөр Б. З. Шумяцкий партиин ЦК-гай дэргэдэхи сэрэгэй организациин бюродо хүдэлхын тулада Петроградта үлөөгдэбэ. Н. И. Подвойскийтай хамта Б. З. Шумяцкий «Рабочий и солдат» гэжэ большевик газетын хүдэлмэридэ хабаадана. 1917 оной июль hарын үдэрнүүдтэ «Правда» газетын hандаргагдаhан типографиие hэргээн бодхоохо хүдэлмэридэ ЦК-гай даалгабаряар хабаадана. Партиин Центральна орган болохо «Пролетария» газетэ гаргахын тулада дүршэлтэй революционернүүдтэй хамта хүдэлhэн байна. Партиин элитэ ажал ябуулагшад Я. М. Свердлов, А. В. Луначарский, Д. З. Мануильский, В. Р. Менжинский, М. И. Ульянова, Н. А. Скрыпник гэгшэдтэй уулзаха золтой байгаа hэн.

1917 оной октябрь hарада партиин Центральна Комитет Б. З. Шумяцкиие Сибирьтэ хүдэлхөөр дахин эльгээгээ. 1917 оной октябриин 23-да болоhон Сибириин Соведүүдэй I съезд дээрэ Сибириин Соведүүдэй ЦИК-гэй түрүүлэгшээр hунгагдаа. Харин булимтарагшадай ба Колчагай эзэрхы дайнай үедэ Борис Захарович большевигүүдтэй нюуса байдалда орожо. Баруун Сибирьтэ партизануудай хүдэлөө эмхидхэжэ бэлэй. 1919 оной зун Пермь, Тобольск хотонуудые гурбадахи армиин частьнуудай сүлөөлгэдэ хабаадалсаа hэн. 1919—1920 онуудта Б. З. Шумяцкий түрүүн Тюмениин, удаань Томскын губерниин ревкомуудай түрүүлэгшээр хүдэлөө. Энээнтэй хамта Сибириин ревкомой түрүүлэгшын орлогшо ба РКП(б)-гэй ЦК-гай Сибириин бюрогой гэшүүн байгаа.

1912 оной зун партиин ЦК Борис Захаровичые Дальневосточно республикада хүдэлхөөр эльгээгээ hэн. РКП(б)-гэй ЦК-гай Дальбюрогой гэшүүнээр, ДВР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшээр хүдэлөө. Энэ республикын түб Верхнеудинск байhан юм. ДВР-эй премьер байха үедөө В. З. Шумяцкий 1920 оной август hарада Верхнеудинскда Монголой арадай революциин вождь Д. Сухэ-Баатортай уулзаа hэн. Мүн 1921 оной эсэс багаар Борис Захарович Эрхүү хотодо Монголой делегацитай мүн лэ уулзаа. Энээн дээрэ М. Н. Ербанов байлсаа hэн.

1921 оной зун Москвада Коммунис интернационалай III конгресс болоо. Дальневосточно секретариадай делегацитай хамта Б. З. Шумяцкий энэ конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

Борис Захарович залуу Улаан армиин дайшалхы үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадалсаhан, Улаан тугта табадахи армиин Реввоенсоведэй гэшүүн байгаа.

Партиин ямаршье тушаалда эльгээгээ хадань Борис Захарович бүхы хүсэеэ зорюулан хүдэлдэг байhан. 1922—1925 онуудта Персидэ (Иран) СССР-эй түлөөлэгшэ байхадаа, мүн худалдаа наймаанай түлөөлэлгэ бэелүүлсэдэг байгаа. 1925 онhоо 1930 он болотор Б. З. Шумяцкий Ленинградай губкомой бюрогой гэшүүнээр, Зүүн зүгэй ажалшадай коммунис университедэй (КУТВ) ректорээр, «Революционный Восток» гэжэ журналай редактораар, ВКП(б)-гэй ЦК-гай Дунда Азиин бюрогой гэшүүнээр, ВКП(б)-гэй ЦК-гай культпробые даагшаар, Узбекистанай КП(б)-гэй ЦК-гай гэшүүнээр хүдэлөө.

Б. З. Шумяцкий большевик партиин VI, XVI съезднүүдэй делегат байhан юм. Социалис байгуулгын жэлнүүдтэ, 1930 оной эсэсhээ «Союзкино» гэжэ Бүхэсоюзна кинофото нэгэдэлэй правлениин түрүүлэгшээр, энээнтэй хамта РСФСР-эй гэгээрэлэй Наркомадай ба СССР-эй хүнгэн промышленностиин наркомадай коллегиин гэшүүн байhан. 1933 оной мартhаа 1938 он болотор кинофото промышленностиин главна управлениин начальнигаар, СССР-эй СНК-гай дэргэдэхи искусствын хэрэг эрхилдэг Бүхэсоюзна комитедэй түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлөө.

Хубисхалша-большевик Борис Захарович Шумяцкиин бүхы ажабайдал хадаа парти ба арадай аша туhада алба хэhэн, коммунизмын хэрэгтэ баатаршалга гаргаhанай үльгэр жэшээ мүн болоно. Мүнөө энэ хэрэгынь совет хүнүүдэй түйлалтануудаар арьбадхагдан хүгжөөгдэнэ.

Д. ШАГДУРОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ түхэлэй тракторнууд

ТАСС-ай фотохронико

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

...ЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Шэнэ түсэбтэ ...элдэ орон соогуур, хилын саагуур — Европо, Хойт ...рика болон Дүтын Зүүн зүгэй элдэб оронуудаар ...билляр ашаа зөөлгэ улам үргэдхэгдэжэ байна. ...АЕС гэдэг транспортна агентство энэ хэрэгые эрхил...н. Арадай засагай жэлнүүдтэ Польшын Арадай ...ликада ПЕКАЕС гэдэг агентство айхабтар ехэ ашаа ...дотоодын болон гадаадын худалдаа наймаае хүг...ода ехэ үүргэ дүүргэhэн байна. Тус агентствын ...ай ашаанай машинануудые Европын ба бусад түгэй олон оронуудаар хаража болоно. Социалис эко... харилсаа холбоон энэ талаар ехэ үүргэ дүүр... СЭВ-тэ хабаатай оронуудай хоорондо баталагдаhан ... үйлэдбэри тус агентство социалис ороонуу... түрүүн Советскэ Союзда гэрнтой ехэ эд бараа, ...

...АГ ДЭЭРЭ: машинанууд холын аян замда бэлдэ...

ЦАФ—ТАСС-ай фото.

ВЕНГРИ. Совет заводуудтай хамжаа хэhэнэй ашаар Венгриин Арадай Республикын машина бүтээдэг «Раба» гэжэ предприятида онсо шухаг узелнуудые бүгээн гаргадаг ехэ үйлэдбэри байгуулагдаа. Энэнь Венгриин заводто продукци бүтээн гаргалгаяа нилээд үргэдхэхэ, сортыень олошоруулха арга олгоо.

Мүнөө «Раба» гэдэг предприятиин Будапештын филиал hайнаар түхеэрэгдэhэн хүсэтэ тракторнуудые бүтээнэ. Байгша ондо республикын хүдөө ажахыда хүдэлгэдэхэ 600 иимэ хүндэ машина эндэhээ гаргагдаба. Трактор тон түргөөр ябахадаа, часай 25 километр гаталдаг юм. Жолоошоной кабина соо агаарынь арюудхан сэбэрлэгдэжэ байдаг.

РАССКАЗ

Б. САНЖИН

ХОЖОМДОЖО УУЛЗАЛГА

Наратай халуун зунай үдэр Би такси хүлеэжэ, ээлжээндэ байбаб. Урдамни зогсоhон дунда наhанай хүн часыгаа харан харан, машина хүлеэжэ ядана. Хотодомнай такси дутамаг юм агша гү, али ондоо тээгүүр гүйлгэл дээд, энэ буудалда ерэнэгүй гү. Теэдшье убайгүй хүнүүд машинын дүтэлхэлээр угтажа ябажа гүйлдээд, эхи ээлжээ hамаргана.

Тэрэ малагар магнайтай, хүхэльбэ ехэ нюдэтэй, маряагүй үндэршэг бэетэй, харахада тэнюун, эмээлтэй хазаарта мори багтаамаар уужам сэдьхэлтэй хүн янзатай аад, ехэл тэсэжэ ядаhандаа аман соогоо гэмэрэн, пүсхэгэр сүүмхээ hэнжэл дүүлэн, ниишэ тиишэ алхалаадшье абана. Минии асууhан маягтайгаар тэрэниие харахые обёороод:

— Самолёдто хожомдохомни, —гээд, танил нүхэртээ уулзаhандал, миhэд гэбэ. — Аргалуулхаhа санатори ошохомни, путёвкотойб...

— Мэнэ хүрэжэ ерэхэ байха, урдихэт, үлүүдэ hанаагаа бү зобогты, — гэжэ би хэлээд, саашань дуугаралсахадаа, хотын нэгэ больницада хүдэлдэг врач, хирург гэжэ мэдэбэб.

— Та доктор ха юмта, баhал үбшэндэ дайрагдаха байна гээшэ гүт? — гэжэ шоглобоб.

— Хүнэй шарха досоогоо, хүлэгэй шарха газаагаа гэжэ үгэ бии. Доктор хүн өөрөөшье мэдэнгүй, долоон доктор үбшэлжэ болоно ааб даа. Шуhанаймни даралта ехэ болонхой — мүнөө үедэ дэлгэрhэн моодно үбшэн, — гэжэ мүн лэ шоглон hагад харюусаба.

— Заhарна аабзат, үнгэрхэ. Үшөө залуут.

Тииhэр байтарнай такси ерээд:

— Зай, баяртай. hайн байгты! гэжэ врач миhэд гээд, машинада hууба.

— Баяр...! hайса амаржа, арга... ерэгты! Хүнүүдтэ та хэрэгтэйт, — гэн үдэшэбэб.

Магад, hүүлшын үгэнүүдые дэмы хэлэжэ болоо хаб. Врач машинынгаа үүдэ хаалгандаа:

— Бидэ хүнүүдтэ булта хэрэгтэйбди! гээд, шэлэй саанаhаа гараа эрбэгэнүүлбэ.

Энэшье энэ даа. Харин энээнэй хойно гурба хоноод, хотын пляжда ошоходомни, мүнөөхи врачни уhанай эрьедэ hуужа байба. Нюдэндөө үнэншэжэ ядаад, лаблахын тулада:

— Доктор, санаториhоо яагаа түргэн бусажа ерэбэт? — гэжэ асуубаб.

— Бусажа ерээб, гэжэ доктор энеэбхилэн харюусаба. Зүгөөр санаторилоо бэшэ, гэрhээ бусажа ерээб.

— Тэрэ таксида hуугаад, чемоданаа абахаяа гэртээ ерэн гэhээм, больницаhаа намайе яаралтайгаар бэдэржэ, дуудажа байгаа. Юун болоhыень тухайлаад, ошон гэhээмни, машинада дайрагдажа, нюрга hээрээ, гэдэhэ дотороо айхабтараар гэмтэhэн амиды голтойхон хүбүү асаранхай байба. Яаралтай түргэн операци хэжэ, абараа hаа абархаар. Хаишан гэхэбши, өөрынгөө хара бэе тухай бодохоhоо түрүүн хүнэй амин наhа абарха ёhотой хүн ха юмбиб. Сэхынь хэлэхэдэ, бэрхэтэй операци байгаа, аяар дүрбэн час соо үргэлжэлөө. Шадаха зэргэ...рээ бул тадаа оролдообди.

—Үгы, битнай наншалдаад шаахаяа мартаба гэhэндэл, тантай танилсаhан аад, нэрэ алдарыетнай мэдээгүй байналби, хүлисэгты! — гэбэб.

— Иван Иванович Петров! —гээд, хүл дээрээ бодон, гараа hарбайба. Үрин зөөлэхэн гарынь адхахадаа, ямар нэгэ тэнхээ ороhондол мэдэрэл түрэжэ, нээрээл эрдэмтэй хүнэй хэлэн зөөлэн, эмшэ хүнэй гар зөөлэн гэдэг үнэн байна даа гэжэ hанабаб.

— Путёвкоёо хойшолуулаа гүт? Тэрэ хүбүүнтнай мүнөө ямар бэ, Иван Иванович?

— Хүбүүн наашаа харанхай, эдэгэхэ байха. Операциин hүүлээр ябаа hаа ябаха аад, тиимэ хүндэ операци хүүлэhэн баарhаниие орхижо болохогүй байгаа, өөрөө эрьехэ харууhалха хэрэгтэй бшуу. Мүнөөдэр баhа нэгэ хүндэ операци хэжэ эсэшоод, уhанда тамарhанай hүүлээр амаржа байнаб. Хүнэйл амин наhа абараа hаа өөрынгөө амин наhа абаруулха, амарха яашаха hэм даа, гээд, врач нам тээшэ хараба. — Теэд минии орондо hаа хэншье иигэхэ.

— Зүб лэ даа, — гэжэ зүбшөөбэб. Иимэл боди сэдьхэлтэй хадаа доктор болоhон хүн байнат.

— Тиимэшье гэхэ юун байшахаб. Би өөрөө Украинын хүнби. Харьковто медицинскэ институт дүүргээд, танай республика ерээ hэм. Үшөө үхибүүн байхадаа, заабол аргашан болохоб, хүнэй амин наhа абархаб гэжэ шиидээ hэм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ хүнэй ядарал зоболон, амин наhан, үхэл гээшэ юун бэ гэжэ мэдэхэ болооб. Илангаяа нэгэ ушар дээрэhээ заатагүй врач болохоб гэжэ тангариглаа hэм.

— Ямар тиимэ ушар болоhон юм? гэжэ hонирхобоб.

Халуухан алтан шара элhэн дээрэ хоюулан зэргэлжэ hуубабди. Уhан тээhээ hэрюухэнээр пэбшээлээд, шиигэй үнэр анхилаад, зохид гээшэнь. Зугаатай хүхюунээр аляархалдан, уhанда бахатайгаар ойможо байhан зулагар сула, солбон собоо хүбүүд, басагадые, пэтэн харанууд болотороо наранда дүрэhэн шагша багашуулые нүхэрни обтонгоор харана, мүн уhанhаа гараад, наранда игаажа хэбтэhэн наhатай шуулые өөгшөөнэ.

— Дүшэн нэгэн оной сентябрь hарада Бурлук станцида ехэ эшелониие фашистнууд үй бута бомбодоhон юм, гэжэ Иван Иванович эхилбэ. Үхибүүд болон үлгэ hалга үбгэд, хүгшэдые эвакуацида гаргажа ябаhан эшелон байгаа. Минии хүлөө шархатаад элhэ, шорой доро хэбтэжэ байтар, ногоон хүүртигтэй наhажаал эрэ хүн намайе үргэжэ, ой худар абаашаа. Намарай сэлмэг hэрюухэн үдэшэ. Немецкэ «Мессершмидүүд» станци дээгүүр шуумайлдана. Хаанашьеб дүтэшэг агаарай дайн болоно хэбэртэй. Ойн талмайда, hандаршаhан ехэ отогоп хажууда тэрэ хүн тогтожо, намайе түгсэг дээрэ hуулгаад, «Эндэ hууж бай» гэhэн бэеэрээ станци тээшэ hөөргөө гүйшэбэ. Бомбодолго дүүрээ. hүнн болоо. Хэншье ерэнэгүй.

Аяар үүр сайhан хойно мүнөөхи ногоон хүүртигтэй хүн ерэжэ, таряашанай түлюурхан гэртэ намайе асарба. Шархатаhан эхэнэрнүүд, үхибүүд пол дээгүүр хэбтэнэд. Удаань бидэниие — шархатаhан хорин найман эхэнэр болон үхибүүдые — товарна вагондо ашаба. Арбан таба наhатай хүбүүн ногоон хүүртигтэй хүн хоёрhоо бэшэ хүл дээрээ ябажа шадаха хүн үгы.

Поездмнай аалихан ябана, хирэ хирэ болоод лэ, «Мессершмидүүд» бомбодоно. Тиихэдэнь арай шамай мүлхижэ шадаха хүнүүд аха аргаараа вагонhоо гаража, хээрэ хоргодоно. Хэбтэри хүнүүдэй вагон соогоо үлэхэдэ ногоон хүүртигтэй хүн hахина. Бомбодолгын дүүрэхэлээр ногоон хүүртигтэй хүн шархатаниие hөөргэнь вагондо зөөхэ юм.

Тэрэ хүмнай поездын зогсохо бүхэндэ шахуу хооhон хүнэг бариад, вагонhоо гаража: «Би врачби, шархатаниие абаашажа ябанаб. Үхибүүд, эхэнэрнүүд. Гурбан недели шахуу ябанабди. Туhалхыетнай гүйнаб» гэдэг байба.

(Үргэлжэлэлынь 4 дэхи нюурта)

РАССКАЗ

Б. САНЖИН

ХОЖОМДОЖО УУЛЗАЛГА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

Намарай саг хадань колхознигууд хүнэг соонь хартаабха хэжэ үгэдэг байгаа. Тэрэниие докторнай заахан түмэр пеэшэнэй сог дээрэ болгоод, сүүдхэдээ хүн бүхэндэ хоёр-хоёроор хубаажа үгэхэ: нэгыень үглөөгүүр, нүгөөдыень үдэшэлэн. Нюдаргын зэргэ хартаабхын хальһа гамтайханаар арилгажа, дээрэнь дабһа үбэнүүлээд. хайшан гэжэ доктороймнай намда үгэдэгыень мүнөө нюдэндөө хараһандал эли һанадагби.

Хүндөөр шархатаһан, хүхөөр үхибүүтэй эхэнэр доодо полко дээрэ хэбтээ. Тэрэ эхэнэрэй платияа шуулажа кэһэн хүүгэнэйнь һуури докторнай хүнэг соо угаагаад, үлгэжэ хатаагша һэн. Тэрэл докторнай бидэнэй шарха боодог. угаадаг, түлишэ сүглуулжа, пеэшэн түлидэг байгаа. Хорин найман шархатаниие дайнай харгыгаар гансаараа абажа ябаа бшуу.

Удаадахи станци дээрэ хартаабха эрихээ гарахадань, гэнтэ поезд хүдэлөөд, докторнай үлэшэнэ аа гү гэжэ юунһээшье үлүүгээр — үлэсхэлэн болон бомбодолгоһоо дороор бултадаа айдаг байгаабди. Нигэ нигэһээр бидэниие Урюпинск хото асараад. госпитальдо оруулһан юм.

Энэл докторто адляар зоной элүүр энхын, ами наһанай түлөө оролдохо ёһотой байна гэжэ тиихэдэ ойлгоод. медицинскэ институдта ороһон байхаб — гээд. хирург үгэеэ таһалдуулан. элһэн дээрэ хургаараа юушьеб зураба.

— Тэрэ доктортоёо хожомынь уулзаа һэн гүт? — гэжэ би һонирхобоб.

— Хожомдожо уулзааб. Тиихэдэ хамта эвакуацида ябаһан нэгэ хүгшэниие 1955 ондо тушаан боложо таниһан хүм. Институдта һуража байгааб.

«Мание бөөмэйлһэн, аргалһан докторнай хаш гэжэ нэрэ обогтой, хаанахи хүн гээшэ һэм. Фёдорович гэхэһээ бэшые мэдэнэгүйлби, та һананагүй гүт?» — гэжэ хүгшэнһөө асуубаб.

«Александр Фёдорович Шульга. Эндэхи хүн ёһотой», — гэжэ хүгшэн харюусаба.

Харьковай гү? Мэндэ ха гү?»

«Тиимэ ёһотой. Пенсидэ гараад, эндэ һуужа магад».

Тэрэ үдэртөөл Александр Фёдорович Шульгагай адрес үгыт гэжэ справочна бюрогой басаганда хандабаб. «Түрэһэн ониинь?» гэжэ басаганай асуухалаар. түрэһэн ониие мэдэнэгүйб. Үбгэн врач гээд байбаб.

Нилээн хүлеэһэнэйм һүүлдэ басаган үбгэн врачай адрестай квитанци һарбайба. Тиихэдэнь эндэ хэдэн жэл соо нэгэ городто байһан аад. тэрээнтэй уулзаха, баяр хүргэхэ гэжэ һэдээгүйдөө бэеэ зэмэлбэб.

Үдэшэлэн, хүнүүдэй ажалһаа тараһан хойно. справочна бюрогой үгэһэн адресаар ошожо, үүдэ тоншобоб. Залуу хүнэй үүдэ нээхэлээр:

— Врач Александр Фёдорович эндэ байдаг гү? — гэжэ үшөөл үнэншөөгүй янзатайгаар һурабаб.

«Эндэ, эндэ. Орогты!» — гэжэ залуу хүн уриба.

«Уулзажа болохо гү?»

«Болоно ааб даа. Хүндөөр үбшэлэнхэй. Та һүүлшынхиеэ хэзээ хараа һэмта?» — гэбэ.

«Дүшэн нэгэн оной сентябрьда».

«Дүшэн нэгэн ондо! Үни болоол даа һуугты. Танилсая, би хүбүүниинь гээшэб. Энэ һамгамни. Ажалһаа хоюулан һая ерээд байнабди. Абамнай мүнөө мантаяа байдаг. Хүгшэниинь нёдондо наһа барашоо һэн», — гэжэ хүбүүниинь минии юундэ ерэһые тухайлба хаш.

«Би ошожо хубсалуулһуу», — гэбэ бэринь.

«Гансал юушье һанахаяа, ойлгохоёо болиһониинь харамтай. Хүндэ склероз. Час үнгэрхэлөөр хуу мартажархидаг. Заримдаа манаашье танижа ядадаг», — гэжэ хүбүүниинь шаналба.

Таһалгын үүдэн нээгдээд, пижама дээгүүрээ тансаран хүүртиг үмдэнхэй доктор аалихан гараад, намда заахашье анхаралаа табингүй, хүбүүнэйнгээ дүтэлүүлһэн стул дээрэ хүндөөр һуушаба.

«Папа. шамда айлшан ерээ», - гэжэ хүбүүниинь мэдүүлбэ.

«Мэндэ амар доктор! Бэетнай хэр бэ?» -- гэжэ би хандабаб.

«Айлшан та гүт?» — гэжэ Александр Фёдорович асуугаад, һүлэмхи болоһон хүрибтэр нюдэеэ секунда зуура нам тээшэ залаба.

«Александр Фёдорович, би үни заланһаа хойшо тантай уулзажа, баяр хүргэхэ гэжэ һанадаг ябааб Та минии ами абараа һэмнэйт. Дүшэн нэгэн ондо Бурлук станцида болоһон тодхор һанана гүт?» — гэбэб.

«Һананагүйб. Мартааб?

«Шархатаһан эхэнэрнүүд болон үхибүүдые Урюпинск хүрэтэр товарна вагоноор абаашаһанаа һанана гүт? Урюпинск!»

«Урюпинск! Урюпинск! — гэжэ минии хойноһоо хэды дахин дабтаад, бэедээ голхорһон тэмдэг шарайдаа гаргаба.

Дүшэн нэгэн ондо ногоон хүүртигтэй ябааша хүнэй, нигүүлэсхы сэдьхэлгэ доктороой, һайхан шарай ойндомни орожо эхилбэ.

Үбгэн доктортой хожомдожо уулзаһандаа халаглан, дурдаха хөөрэлдэхэ аргагүя байһандань дуугай һууд гээд.

«Би танай мүрөөр врач болохо гэжэ ябанаб. Тандал адляар амитан зондо туһалхаб», — гэжэ хэлээд, доро дохибоб Үбгэн врачшье үлэ мэдэг толгойгоо дохибо

«Зай, баяртай доктор! Нимэ орой ерэһэндэмни хүлисэгты. Манда һайнине хэһэнэйтнай түлөө үнэн зүрхэнһөө баяр хүргэнэб. Хорин найман хүнние абараа һэнта. Тэдэнэр хэзээшье таниие мартахагүй», — гээд үбгэн доктороой хэзээшье шэнэрдэггүй аад, мүнөө бага һалганаһан, һуларанги гарые адхабаб.

Хүбүүниинь намайе трамвайн буудал хүрэтэр үдэшэжэ ябахадаа:

«Энэ дайн лэ гэмтэй, — гэжэ дуугарба. — Эртүүр үтэлөө. Инфаркт, склероз болон бэшэшье үбшэнүүд нэрбээ. Та үхибүүн ябаһан аад, тэрэ аюулта дайнай хойшолонгые мартахагүй байнат. Манай эсэгэ гурбан жэлдэ ото фронтдо ябаа. Үдэр бүри шахуу операци хээ. Дайнай һүүлээр операциһаа зүрхэ алдадаг болоод, терапевтээр хүдэлөө. Залуудаа граждан дайнда ябалсаһан байха. Та тэрэ дүшэн нэгэн ондо шархатаниие абажа ябаһыень баатаршалга гэжэ тоолонот Харин өөрөө тэрээн тухай манда муртэй хэлээгүй юм лэ. Дайнай үе соо хэдэн олон тиимэ һүни, үдэрнүүдые үнгэргэһэн юм ааб даа.

Һууһаар хөөрэлдэһөөр байтарнай наран нилээн тонгойбо. Иван Иванович часаа хараад. хубсалха зуураа:

— Һуудал таргалаа, удаан болошобоб. Үбшэнтэнөө эрьеэхэ ёһотой хүнби, — гэбэ.

Тиин хоюулан Смольной үйлсэ хүрэтэр хамта ерээд, ханимни:

— Зай, баяртай! Больница тээшээ ябахамни, — гээд, намда гараа һарбайба.

— Элүүр энхые, хамаг һайн һайханиие танда, мүн танай аргалжа байһан үбшэнтэндэ хүсэнэб! Баяртай! — гээд, минии зүүлжээ ябахалаар, Иван Иванович үйлсөөр хойшоо шамдуун алхалшоо һэн.

НҮХЭР ЁҺОНОЙ МҮРЫСӨӨН

Шэтын областиин болон Буряадай АССР-эй һур харбагшад Россиин Федераци дотор эгээл эрхимүүд, хёрхо мэргэнүүд юм. Тиимэһээ эдэнэр РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ илажа гарадаг заншалтай.

Дүршэл шадабаряа дээшэлүүлхын, арга дүрэеэ халан абалсахын тула Шэтэ болон Улаан-Үдэ хотонуудай һуршадай нүхэр ёһоной мүрысөөн һаяхан республикымнай ниислэлэй колхозно дэлгүүр соо түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ. Хорёод мэргэшүүл энээндэ хабаадаа.

Эрэшүүл — 70, 50 ба 30 метртэ, эхэнэрнүүд 60, 50 ба 30 метртэ харбаба.

70 метр. СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн, уласхоорондын классай спортын мастер Ким Дабаев (Шэтэ) түрүүшын годли табихадаа, һурагшаа гараад, хэндэшье хүсэгдэнгүй мүрысөөгөө дүүргэһэн байна — 318 очко. 17 очкогоор тэрээнһээ гээгдэһэн нүхэрынь спортын мастер Анатолий Булгаров хоёрдохи һуури эзэлбэ. Манай мэргэшүүл: уласхоорондын классай спортын мастер Аркадий Бутхаев, спортын мастер Эрдэни Санжиев тус тустаа 294 очкотой болоо.

Удаадахи зайда—50 метр — мүн лэ эдэнэр илажа гараа һэн. К. Дабаев 321 очко абажа, амжалтаяа улам батадхаба.

Эгээл дүтын зайда һонирхолтой шанга мүрысөөн болоо. Шэтын стоматологическа клиникын ахамад врачай орлогшо А. Булгаров жэгдэ һайнаар годлинуудаа табижа, 342 очкогойгоор нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Һүүлшын гурбан харбалгада 30 очко абаһан К. Дабаев тэрээндэ 3 очкогоор гартаа.

СД-1 упражненеэр К. Дабаев 978 очко абажа, нүхэр ёһоной мүрысөөндэ илаба. А. Булгаров - хоёрдохи, Э. Санжиев гурбадахи һууринуудта гараа.

Эхэнэрнүүдэй дунда тэнсүү шанга тэмсэл болобо. Эгээл холын зайда медсестра Валентина Гармажапова (Шэтэ) 288 очкотойгоор эрхимлэбэшье, дүтын зайда урагшагүйдөө. 50 метртэ — Улаан-Үдын 1-дэхи дунда һургуулиин һурагша, спортын мастерта кандидат Лена Жовтун (274), 30 метртэ Шэтын кулинарна техникумэй физкультурын багша мастерта кандидат Татьяна Зиберева илаба (317 очко). СД-1 упражненеэр Л. Жовтун 855 очко абажа эрхимлээ. Спортын мастер С. Тараскина (Улаан-Үдэ), Т. Зиберева удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Айлшаднай 5285 очко абажа, нүхэр ёһоной түрүүшын мүрысөөндэ илаа. Манайхид 20 очкогоор ахигдаба: эрэшүүлнай 132 очкогоор шүүгдэһэн, эхэнэрнүүднай 112 очкогоор булиһан байна.

Нүхэр ёһоной мүрысөөн заншалта болохо юм. Декабрь һарада манай мэргэшүүл Шэтэ айлшаар ошохо.

Б-М. ЖИГЖИТОВ

БОКС

„...НАЙМА, ЮҺЭ, АУТ

«Труд» бүлгэмэй спортын ордондо спортын бүлгэмүүд, клубуудай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө гурбан үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Эндэ республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ эдиршүүл болон эрэшүүлэй дундаһаа багшанарай институдай студентнэр Валерий Митыпов, Виктор Трескин, Виктор Намжилов, Алексей Сагалаев, Владимир Фёдоров, Александр Намжилон, Николай Оскорбин, спортын мастернууд Александр Медведев, Михаил Долматов (хоюулаа «Ажалай резервын»), «Локомотивай» Владимир Плюснин, «Трудай» Базар Цыденов, Александр Осокин Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнүүд Сергей Укоев, Дмитрий Жигжитэв, хүдөө ажахын институдаа Анатолий Анфилофьев, Ринчин Будаев, Андрей Солхонов, «Спартагай» Владимир Дагбаев, Сергей Парфентьев, авиазаводой Валентин Авдюшев гэгшэд хүртэбэ.

Түгэсхэлэй нааданда хамтадаа 42 боксёр хабаадажа, өөһэдынгөө дундаһаа чемпионуудые тодоруулба.

Нааданай түрүүшын хоёр үдэр һайн техникэ харуулжа байгаад мүрысэһэн эдэнэр түгэсхэл дээрэ үшөөл эрхим дүн туйлахые эрмэлзэбэ. Байгша ондо СССР-эй залуушуулай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда хабаадалсаһан Виктор Трескин эндэ эрхим наада харуулжа шадаа. Тэрэ бэлэдхэл һайнгай «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэд, нэгэдэхи разрядай боксёр Олег Ширдармаевтай наадахадаа, ана-мана тулалдаха баатай болоо. Нүгөөдэ—байгша ондо РСФСР-эй чемпион болоһон Виктор Намжилов «Урожай» бүлгэмэй Анатолий Самбуевые нокдаунда оруулхадань. секундантнь полотенциеэ үргэбэ. 1976 ондо «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ эрэшүүлэй дунда хоёрдохи һуури эзэлһэн Цыденов технологическа институдай студент Андрей Хараевые торгоонгүй шүүжэ гараа.

РСФСР-эй габьяата тренер Антон Андреевич Атарханов, СССР-эй спортын мастер Владимир Ильин гэгшэдэй хүмүүжүүлһэн спортын мастер Александр Осокин Виктор Норбоевто орходоо һайн бэлэдхэлтэй байба.

Удаадахи ээлжээндэ ринг дэ гараһан хоёр — мастерта кандидадууд, хоюулаа багшанарай институдай студентнэр Владимир Фёдоров, Виктор Агафонов гэгшэд хэмнай хэнээ гэһэндэл адли шанга тулалдаа хэбэ. Хододоо һайн техникэтэй байдаг Агафоновые боксын нааданда дуратайшуул мэдэһээр үниинэй. Зүгөөр Владимир Фёдороз залуу, онобшотой һайн добтолго хэжэ аха нүхэрөө очкогой тоогоор диилэжэ шадаа. Багшанарай институдай студент Александр Намжилон энэ үдэр Николай Карбаиновтай наадахадаа, нүхэртөө мүхөөгөө абтахаар бэшэ байшоо. Энэ үдэр тэрэ үсэгэлдэрэйхидэл адляар эрхим добтолго, хамгаалга хэжэ байтаад наадахадаа нүхэрөө нокаудта оруулжа, илалта туйлаа

Арһан бээлэйн ёһотой эзэд боложо ябаһан Ринчин Будаев, Виктор Хорушунов, Андрей Солхонов гэгшэд рингдэ гарахадаа, үетэнөө нокаудта оруулжа шүүһэн байна.

Команданууд хоёр дүн гаргахада ба... институдай эдиршүүл... шүүлэй командануу... гаржа, республикы... нистрнүүдэй Совед... дэхи физкультура, ... комитедэй кубогууд... бэ. «Эрхим боксёр» нэрэ зэргэдэ Базар... нов, Ринчин Будаев, ... судьягай» шанда ... Никитеев хүртэбэ. һуури эзэлһэн ... сменүүдһээ республи... луулагдамал команда... хэгдөө.

Б. ЦЫРЕМПИ...

ЗУРАГУУД ДЭЭР... Судья Г. Бан... нээбэ. 2 СССР-эй ... мастер А. Медведев. ... публикын чемпионууд...

Ц. ЦЫРЕНЖАПО...

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.00 — «Республикын үдэр» гэһэн национальна һайндэртэ зорюулагдаһан Югославиин Социалис Федеративна Республикын телевидениин программа. 11.00 — Забһарлалга. 11.10 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 11.30 — «Маяковскиин уянгата шүлэгүүд». 12.25 — Үхибүүдтэ — фильм. «Мэндэ амар. Москва!». 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — «Үхибүүдтэ — шүлэг». 14.25 — «Н. Тихонов. Саг үе ба харгы зам» — баримтата фильм. 15.05 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 15.35 — «Республикын үдэр» гэһэн һайндэртэ зорюулагдаһан СФРЮ-гэй телевидениин программа. 17.35 — «Амар мэндэ байгыт!» — баримтата фильм. 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Н. Тихонов. Саг үе ба харгы зам» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Факел» — залуушуулай программа. «Ямар байнаш, студент?». 19.50 — «Оршон тойронхи байгаалиин асуудалнууд ба уласхоорондын экономическа харилсаан» тухай хөөрэлдөөн. 20.10 — «Танда, автомобильда дуратайшуулда!» — конкурс. 4-дэхи дамжуулга. 20.45 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Москвагайхидай хүдэлмэришэнэй найдабари. 21.45 — «И. Кашежевагай шүлэгүүдтэ зохёогдоһон А. Островскиин дуунууд. 22.00 — Забһарлалга. 22.10 — «Экранда — кинокомеди». «Свинарка и пастух». 23.25 — Камерна концерт. И. С. Бахай зохёолнууд. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Нарапай ритм» — баримтата фильм. 18.30 — Үхибүүдтэ — мультфильм.

«Орбита». 19.10 — Хоккей. «Химик» (Воскресенск) — ЦСКА.

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Рожденная революцией» — уран һайханай фильм (1-дэхи серп).

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон·телеграф·радио

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

БОНН. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Румынида ерэлгэ «хани барисаанай албанай хэрэг болоно» гэжэ «Унзере цайт» газетэ бэшэнэ. Бухарестдэ болоһон хөөрэлдөөнүүд Советскэ Союзай ба Румыниин хоорондохи харилсаанай аша туһада нүлөөлхэһөө гадна, социализм ба эб найрамдал бэхижүүлгэдэ шухала. нүлөө ехэтэй туһа хүргэхэ байна.

РИМ. Л. И. Брежнев Н. Чаушеску хоёрой хоорондо болоһон уулзалгануудай дүнгүүдээр сэдьхэлээ хананхайбди гэжэ «Унита» газетэ бэшэнэ.

МАДРИД. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин албанай хэрэгээр Румынида ерэлгэ һаяхан Югославида болоһон уулзалгын һүүлээр үнгэрбэ гээд «Па» газетэ дурдана. Иимэ уулзалганууд социалис бүхы оронуудтай хани харилсаагаа хүгжөөн бэхижүүлхые Советскэ Союзай оролдожо байһыень элирхэйлэн гэршэлнэ.

ВАШИНГТОН. Совет-румын уулзалга хоёр ороной хоорондоо дүтэ байһые үшөө дахин элирхэйлэн баталба гээд «Вашингтон пост» газетэ тэмдэглэнэ. Совет-румын хамтын мэдүүлгэдэ гар табилга «СССР-эй ба Румыниин хоорондохи холбоо барисаанай бата байһан тухай гэршэлнэ» гэжэ газетэ бэшэнэ.

ТОКИО. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин мүнөө Румынида ошожо, хэһэн хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондохи хани харилсаае улам саашадань хүгжөөхэ байна гээд Японой «Майнити» газетэ мэдээсэнэ.

ЛУАНДА. «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай нэгэн болохо Румынида хани ёһоной албанай хэрэгээр ошолго хоёр ороной хоорондохи харилсаае хүгжөөн бэхижүүлгэдэ шухала шата мүн», — гэжэ Анголын Арадай Республикын Информациин министерствын генеральна директор Луиш де Альмейда ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Социалис оронуудай хүсэ шадалай улам хүгжэхэ бүринь империалистнуудай, шэнэ түхэлэй колонизаторнуудай манай түби дэлхэй дээрэ эзэрхэхэ арга хүмхиин тооһон боложо һалаха байна.

ХЕЛЬСИНКИ. Л. И Брежневэй Румынида ерээд байһан ушар, Варшавска договорто хабаатан гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй заседани социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай харилсаанай саашадаа бэхижэжэ байһанай гэршэ тэмдэг болоно гээд «Тиедонантая» газетэ бэшэнэ. Социалис. оронуудай хоорондохи харилсаае гутамшаг муухайгаар харуулхые буржуазна номнол оролдодог байха юм. Гэбэшье эдэнэй аша ябуулганууд буруу һүрэнэ.

(ТАСС).

РИМ

ИЗРАИЛИИН КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые. сэрэгэй техникэ Ливанай хилэ худар татаһан ушар Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдалые улам түгшүүрилтэй болгожо. Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар Женевэдэхи эбэй конференциин хүдэлмэриие һэргээхэ тухай асуудалые олониитын анхараһаа һамааруулан холодуулха гэһэн зорилготой гээд Израилиин Компартиин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Шахардуу байдалые түгшүүрилтэй болголго Дүтын Зүүн зүгтэ США-гай империалис хүсэнүүдэй нүлөөе улам бэхижүүлхэ гэһэн зорилготой.

Израилиин командованиин һүйдхэлтэ ябуулганууд орон доторой политическэ зорилгодо хабаатай байна гээд мэдүүлгэ соо саашадаа хэлэгдэнэ. Орон дотор олон тоото буһалгаанууд болоно, экономическа кризис һүжэрнэ, мүнгэнэй үнэ унана.

Ливанай урда хилэ худар Израилиин сэрэгүүдэй татагдажа байһан тухай асуудалые парламент дээрэ дары зүбшэн хэлсэхэ гэһэн эрилтэ Израилиин Коммунис партиин нэгэдэл табиба.

ВАРШАВА

ШИИДХЭБЭРИНҮҮД ҺАЙШААГДАА

ТАСС

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй зүблөөн дээрэ Польшын делегациин хэһэн тоосооe ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро хаража үзэбэ.

Зүблөөнэй Деклараци ба бусад шиидхэбэринүүдые ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро һайшаагаа. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байһые, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аюулгүйе сахиха, Европо түбидэ эб найдамдал хангаха бата найдамтай түшэг тулгуури болоһон эдэнэй оборонно политическэ холбооe саашадань һайжаруулха хэрэгтэ харилсаа холбоогоо үргэдхэхые аха дүү оронуудай партинуудай. правительствануудай эрид шиидэнги байһые Бухарестдэ болоһон зүблөөн батаар гэршэлбэ гээд ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой заседани тухай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй документнүүд дотор табигдаһан үүсхэлнүүд аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй актын гол ёһонуудые. шиидхэбэринүүдые шууд сэхээр бэелүүлхэ, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулһанай ашаар уласхоорондын шахардуу байдал гүнзэгырүүлэн һуларуулха, Европо түбидэ амгалан ёһоной харилсаа холбоо тогтоолгые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана.

Европо түбидэ аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, эб найрамдал хангаха программа бэелүүлхын тула Польшын Арадай Республика СССР ба Варшавска договорто хабаададаг бусад гүрэнүүдтэй хамта эдэбхитэйгээр тэмсэхэ юм гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

БУХАРЕСТ

Хани барисаамнай хүгжэнэ

ТАСС

Нүхэд Н. Чаушеску Л. И. Брежнев хоёрой хоорондо болоһон хөөрэлдөөнэй дүнгүүд совет-румын аха дүү ёһоной хани барисаае, харилсаа холбооe саашадань хүгжөөлгын үргэн зам нээхэ байна гээд РКП-гэй ЦК-гай орган «Скынтэйя» газетэ бэшэнэ.

Советскэ Союзай ехэ айлшанай албанай хэрэгээр ерэлгэ, эндэ хэһэн хөөрэлдөөнүүд манай партинуудай арадуудай хоорондохи бата хани барисаанай толотомо гэршэ жэшээ болоно.

Шэнэ хөөрэлдөөнэй ашаг үрэ ехэтэй дүнгүүд хамтын мэдүүлгэ дотор элеэр харуулагдана. Энэ хадаа онсо удха шанартай документ болоно.

НЬЮ ЙОРК

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ШАХАРДУУ БАЙДАЛ ҺУЛАРУУЛГЫН АША ТУҺАДА

ТАСС

Агууехэ Октябриин социалис революциин ойдо, СССР-эй ба США-гай хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 43 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Нью-уорлд ревью» журналан тусхай номер эндэ хэблэгдэн гараба.

«Дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй хүсэн, нүлөөн таһалгаряагүй ургажа байна.— гэжэ журналай редакционно статья соо тэмдэглэгдэнэ. — Совет гүрэнэй 60 жэлэй ута, алдарта замай, тэрэнэй гайхамшагта амжалтануудай дүнгүүд. нэн түрүүн уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын ба эб найрамдалай түлөө, манай түби дэлхэйе ядерна дайнай аюулһаа сарахые эрмэлзэжэ байлгын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлэйнь дүнгүүд хойто жэл согсологдохо юм».

КПСС-эй түүхэтэ XXV съезд Советскэ Союзай дотоодын болон гадаадын политикын илан мандажа байһанай, промышленностиин, хүдөө ажахын, эрдэм наукын, соёл культурын, мүн арад зоной байдал һайжаруулха талаар амжалтануудые туйлажа байһанай гэршэ тэмдэг болобо гээд «Нью-уорлд ревью» бэшэнэ. Партиин XXV съезд дээрэ, КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, Совет гүрэнэй туйлалтануудые гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн, ерээдүйдэ ехэ зорилгонуудые хараалһан байна.

Советскэ Союзтай худалдаа наймаагаа үргэдхэлгэ, харилсаа холбоогоо һайжаруулга нэн түрүүн США-гай өөһэдынь аша туһада, һүрөөтэ муухай ядерна дайнай аюулые усадхалгын аша туһада харюусаха юм гэжэ Холбоото Штадуудта улам үргэнөөр ойлгодог боложо байна гээд журнал тэмдэглэнэ.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ... ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото... ноябриин 24-дэ үнгэргэгдэһэн 4... тиражай дүнгүүдые Спортивна ло... главна управлени согсолбо.

«Спортлото». Зургаан номер т... таагаагүй. Табан номер таа һан хүн... 2.872 түхэриг (64 карточка), ... номер таагшад—54 түхэриг (3.711 карточка), гурба... мер тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха (74.754 карто...

«Спортлото- 2» Зургаан номер хэншье таабагүй. ... номер тааһан хүнүүд —1.863 түхэриг (42 карт... дүрбэн номер таагшад —49 түхэриг (1.750 ка... гурбан номер таапан хүнүүд 3 түхэриг абаха (31 107 карточка)

47-дохи тиражай шүүбэринүүд 1976 оной декаб... 5-һаа 1977 оной январиин 5 болотор түлэгдэхэ

(ТАСС).

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» ТИРАЖ

«Субботын спортлотогой» ноябриин 27-до Москва... гэргэгдэһэн 16-дахи тиражай дүнгүүд иимэ:

1-дэхи тираж: 8(велошоссе), 22 (тамаралга), 2... нын спорт), 26 (самбо). 32 (фехтовани);

2-дохи тираж: 10 (волейбол), 23 (уһа руу һу... 24 (гарай бүмбэгэ), 25 (шаргаар һолжоролгын спор... (футбол).

(ТАСС).

ПРАВДА БУР...

Нэгэдэхи хуу... «Зохёон бүтээлгын ... жэл» — түрүү бэшэ... дай АССРэй Верхо... дэй сесси дээрэ абта... линууд болон тогт...

Хоёрдохи ху... «Пропагандист: ... гэжэл» — Л. Бо... статья. «Мяхалиг ... бэрилгэ: туйлалтану... рилгонууд» — С. ... ба Д. Аюшиевай ... (Үргэлжэлэлынь номерто). Редакци... бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи ху... Буряадай АССР-эй ... но Соведэй сесси д... һан хуулинууд бо... тоолнууд.

Дүрбэдэхи ху... Спортын шэнэ һони... нютагай һонин.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕ...

Манай адрес, теле...

Индекс: 670000, ... Удэ. ул. Ленина, 3... фоны: секретариат—... приемная — 2 54 9...